

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského
(hesla 696-799)

A Prosodic Analysis of the Learning Dictionary of Modern
Chinese
(Headwords 696-799)

OLOMOUC 2019 Alžběta Křenová

vedoucí diplomové práce Mgr. Tereza Slaměňíková, Ph.D

Prohlášení o samostatnosti

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne

Podpis

Anotace

Tato bakalářská diplomová práce se zabývá prozodickou analýzou *Učebního slovníku jazyka čínského*, konkrétně hesly 696-799. Nejprve dojde za použití prozodické transkripce k přepisu hesel do elektronické podoby, která se dále stane základem pro navazující analytickou část. V rámci analytické části bude nejdříve provedeno lineární členění, kdy bude zjištěna velikost a četnost výskytu kól a segmentů. Na tuto část naváže rytmické členění segmentů, rozděleno dle počtu slabik na jednoslabičné až sedmi- a víceslabičné segmenty, ve kterých budou určeny prominence a následně rytmické sledy. Poté se práce zaměří na lineární a rytmické členění kól. V praktické části budou vypracovány tabulky k jednotlivým zkoumaným jevům a posléze dojde ke zkompileování výsledků do závěrečné souhrnné tabulky.

Klíčová slova: *prozodická transkripce, Učební slovník jazyka čínského, sedm stupňů prominence, rytmické členění, Oldřich Švarný*

Resumé výsledků:

Analyzovaný vzorek se skládá z 830 vět, 1528 kól a 3082 segmentů.

Souhrn práce:

Počet znaků: 87 884

Počet slov: 12 464

Počet stran: 56

Počet zdrojů a literatury: 16

Ráda bych upřímně poděkovala své vedoucí bakalářské diplomové práce Mgr. Tereze Slaměnikové Ph.D., za odborné vedení, cenné rady, ochotný a vstřícný přístup při zpracovávání témat.

Obsah

Úvod	5
Teoretická část	6
Charakteristika čínštiny	6
Prozodická transkripce.....	7
Rytmické členění vět	8
Sedm stupňů prominence.....	11
Rytmické sledy	12
Učební slovník jazyka čínského	13
Metodologie	15
Analýza.....	17
Analýza segmentů	17
Lineární členění segmentů	17
Prominence slabik	18
Rytmické členění segmentů	20
Jednoslabičné segmenty.....	20
Dvojslabičné segmenty	21
Tříslabičné segmenty	22
Čtyřslabičné segmenty	24
Pětslabičné segmenty.....	28
Šestislabičné segmenty	32
Sedmi- a víceslabičné segmenty.....	36
Shrnutí analýzy segmentů	39
Analýza kól	40
Lineární členění kól.....	40
Rytmické členění kól.....	41

Typ A - Jednosledová kóla.....	42
Typ B - Kóla bez bezprostředního sousedství arzí	43
Typ C - Kóla s bezprostředním sousedstvím arzí.....	45
Typ D - Kóla s vloženou atonickou slabikou bez bezprostředního sousedství arzí	46
Shrnutí analýzy kól.....	48
Závěr.....	50
Resumé v anglickém jazyce.....	52
Seznam literatury	53
Přílohy	55

Seznam grafů

Graf č. 1 – Zastoupení prominence slabik	19
Graf č. 2 – Sledy v trojslabičných segmentech	22
Graf č. 3 – Sledy ve čtyřslabičných segmentech	24
Graf č. 4. – Sledy v pětislabičných segmentech	28
Graf č. 5 – Sledy v šestislabičných segmentech	32
Graf č. 6 – Sledy v sedmi- a vícslabičných segmentech.....	36
Graf č. 7 – Zastoupení typů kól.....	42
Graf č. 8 – Rytmické sledy v jednosledových kólech	42
Graf č. 9 – Rytmické sledy v kólech bez bezprostředního sousedství arzí	44
Graf č. 10 – Rytmické sledy v kólech s bezprostředním sousedstvím arzí	45
Graf č. 11 – Rytmické sledy v kólech s vloženou atonickou slabikou bez bezprostředního sousedství arzí	47

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Velikost segmentů podle počtu slabik	18
Tabulka č. 2 – Počty iktů v segmentech	19
Tabulka č. 3 – Podrobný popis sledů ve dvojslabičných segmentech	21
Tabulka č. 4 – Podrobný popis sledů ve trojslabičných segmentech	23
Tabulka č. 5 – Podrobný popis sledů ve čtyřslabičných segmentech	25
Tabulka č. 6 – Podrobný popis sledů v pětislabičných segmentech	28
Tabulka č. 7 – Podrobný popis sledů v šestislabičných segmentech	32
Tabulka č. 8 – Podrobný popis sledů v sedmi- a vícslabičných segmentech	36
Tabulka č. 9 – Shrnutí analýzy segmentů.....	39
Tabulka č. 10 – Velikost kól podle počtu segmentů	40
Tabulka č. 11 – Shrnutí analýzy kól.....	48

Seznam zkratk

AS – Ascendentní sled

DE – Descendentní sled

AKR – Akronymický sled

p – předklonka (proklitikum)

e – příklonka (enklitikum)

Ediční poznámka

Pro přepis čínských znaků do latinky byl použit pīnyīn a příkladové věty, které jsou uvedeny v této práci, se od ostatního textu liší jiným stylem písma – Courier New. Příkladové věty byly přepsány do čínských zjednodušených znaků jiǎntǐzì 简体字 a jsou součástí této práce na přiloženém CD.

Úvod

Čínština je tónový jazyk, jehož prozodická stránka je velmi komplikovaná. Jednotlivé tóny rozlišují lexikální významy, proto sehrávají v čínštině velmi důležitou roli, kdy nesprávná realizace jednoho ze čtyř tónů může změnit význam celého slova. Avšak realizace tónů na izolovaných slabikách je odlišná od realizace tónů během souvislé promluvy, kdy dochází k oslabování, nebo naopak k zdůrazňování prominence slabik a tím vzniká rytmus řeči. Čínština má pevný slovosled, a proto je zdůraznění prováděno prostřednictvím prozodických jevů. Právě z tohoto důvodu O. Švarný vytvořil unikátní systém prozodické transkripce, založený na grafickém značení, který zachycuje suprasegmentální jevy, jako je např. přízvuk, členění promluvy a tempo řeči, čímž přibližuje způsob realizace rodilých mluvčích a co nejvíce autentickým způsobem zachycuje přirozenou promluvu.

Cílem této práce je provést analýzu vybraných hesel (696-799) z *Učebního slovníku jazyka čínského*, jak z hlediska lineárního, tak i rytmického členění. Švarný transkriboval věty za použití prozodické transkripce, čímž poskytl cenné materiály pro další navazující badatelské činnosti, avšak vyhodnotil jen část těchto materiálů. Na jeho výzkum navazuje článek Terezy Slaměňkové *Rytmické členění příkladových vět Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 1-50)*, ve kterém bylo zanalyzováno prvních padesát vět a tím byl vytvořen základní vzor pro další vyhodnocování. Podle tohoto vzoru byla provedena analýza příkladových vět této bakalářské diplomové práce, přičemž výsledky poslouží jako jeden z dalších příspěvků při postupném vyhodnocování hesel *Učebního slovníku jazyka čínského*.

Základním krokem před zahájením analýzy byl přepis příkladových vět do elektronické podoby, proveden za použití prozodické transkripce a vycházející z prozodické transkripce O. Švarného. V této práci je však použito pozměněné značení pro některé prominence (tyto změny jsou podrobněji popsány v kapitole *Metodologie*). Na základě přepsaných vět bude zahájena analýza. Nejprve bude provedeno lineární členění, kdy budou věty rozděleny na kóla a segmenty, které budou na základě stejného počtu slabik shlukovány do skupin. Takto připravený podklad se stane základem pro rytmického členění, ve kterém budou určeny prominence slabik a následně sledy v jednotlivých segmentech. Na základě určení sledů v segmentech budou vyhodnoceny rytmické sledy v kólech. Pro lepší přehlednost budou vypracovány průběžné tabulky. Na

konci kapitol zabývajících se analýzou segmentů a kól budou umístěny souhrnné tabulky, které vzniknou kompilací průběžných tabulek.

Práce je rozdělena na teoretickou a analytickou část. Teoretická část bude uvedena charakteristikou čínského jazyka, na kterou naváže kapitola týkající se prozodické transkripce. V této kapitole bude uvedeno, co je to prozodická transkripce a k čemu slouží, včetně stručného popisu děl, které inspirovaly Švarného při vytváření prozodické transkripce. Poté bude věnována kapitola popisu současné badatelské činnosti navazující na odkaz O. Švarného. V dalších kapitolách teoretické části budou vymezeny hlavní pojmy, bude popsáno rytmické členění vět, s tím související prominence slabik a rytmické sledy. Jelikož je tato práce založena na *Učebním slovníku jazyka čínského*, jedna kapitola se věnuje popisu slovníku jak z pohledu makrostruktury, tak i z pohledu mikrostruktury. Za teoretickou částí je uvedena metodologie zpracování, na níž navazuje analytická část, která by se dala rozdělit na dvě části. První část se věnuje analýze segmentů, za kterou následuje analýza kól a následné souhrnné výsledky. Součástí práce jsou i přílohy souborů na CD, na kterých byla tato práce založena.

Teoretická část

Charakteristika čínštiny

Čínština je jazyk etnické národnosti HàN a s počtem okolo 1,3 miliard rodilých mluvčích se řadí na první místo ve světě. Nejvíce mluvčích žije na území Čínské lidové republiky, Taiwanu a Singapuru. Čínština patří do sino-tibetské jazykové rodiny, která se dělí na dvě větně – sinické jazyky a tibeto-barmské jazyky. Čínština má sedm dialektů, přičemž mezi lingvisty panují neshody, zda jsou dialekty součástí čínského jazyka, nebo se jedná o samostatné jazyky sinické větve¹. Čínština během svého vývoje prošla mnoha změnami, kdy se jeden z důležitých mezníků datuje do roku 1919 a s tím spojeným Májovým hnutím. Změnami prošla zejména struktura slov, kdy ve staré čínštině byla převaha jednoslabičných slov, kdežto v období Májového hnutí se začíná objevovat velké množství víceslabičných slov. Májové hnutí je spjato s výraznějším oddělováním dialektů a také se zjednodušením struktury slabiky, např. zjednodušování iniciál². Reformátoři z tohoto období požadovali zejména nahrazení jazyka wenyan, což je starý literární jazyk

¹ Třísková, 2012: 14.

² Švarný, 2001: 13-17.

neodpovídající potřebám tehdejší doby, jazykem baihua, který naopak odrážel hovorovou mluvu³.

Dalším vývojem prošla čínština po založení Čínské lidově demokratické republiky v roce 1949, kdy byla provedena jazyková reforma a nadefinována jazyková norma, která se nazývá pǔtōnghuà⁴. Jazykový standard je založen na pekingské výslovnosti, z hlediska gramatiky a lexikologie je základem severní nářečí⁵. Z důvodu potřeby zápisu výslovnosti čínských znaků byl zaveden latinkový systém pīnyīn⁶.

Prozodická transkripce

Tématu prozodické transkripce se věnoval O. Švarný téměř šedesát let, během kterých došlo k postupnému zdokonalování tohoto systému⁷. Prozodická transkripce slouží k zachycení suprasegmentálních jevů, které přesahují rovinu hlásek. Do suprasegmentálních jevů se řadí především přízvuk, členění promluvy a tempo řeči, ale také větná intonace a v případě čínštiny i tóny. Všechny tyto zmíněné jevy hrají při promluvě velmi důležitou roli, v psaném projevu však nebývají zachyceny, což je velkým problémem při studiu cizího jazyka. Tóny jsou nepostradatelnou součástí čínského jazyka, avšak způsob, jakým se tón realizuje na izolované slabice, se liší od realizace v souvislé promluvě, kdy dochází k oslabování nebo posilování jednotlivých tónů⁸. Z tohoto důvodu vznikla prozodická transkripce, která vychází z pinyinu a zachycuje jednotlivé suprasegmentální jevy pomocí grafických značek⁹. V důsledku toho, že má čínština pevný slovosled, je nutné vyjadřovat zdůraznění pomocí prozodie, která tedy sehrává v čínštině velmi důležitou roli¹⁰. Podrobný systém značení prozodické transkripce O. Švarného je popsán v kapitole *Zpracování analýzy*.

Prvním dílem, které je spojováno s počátkem Švarného prozodické transkripce, je *Úvod do hovorové čínštiny*¹¹. K zpracování prozodické analýzy Švarného inspirovala učebnice *Beginning Chinese*, jejímž autem je John De Francaise. Prozodický systém v této publikaci je založen na pinyinu, kdy je k němu přidáno prozodické značení. Dalším

³ Hladíková, 2013: 11-12.

⁴ Třísková, 2012: 20.

⁵ Švarný, 2001: 17.

⁶ Ibid, 2012: 21.

⁷ Pospěchová, 2016: 22.

⁸ Třísková, 2011b.: 40-41

⁹ Ibid, 2016.: 22.

¹⁰ Švarný, Uher, 2014: 134.

¹¹ Ibid, 2011b: 41.

dílem, kterým se profesor Švarný nechal inspirovat je slovník *Dictionary of Spoken Chinese*, kde však základem prozodické transkripce není pinyin, ale yaleská transkripce (slovník vyšel na univerzitě v Yalu). Zde však Švarného zaujal systém značení, kdy v případě, že se přízvuk vyskytuje na jiné než poslední slabice, je tato přízvučná slabika označena kolmičkou, přičemž v tomto systému našel inspiraci pro akronymické pravidlo (viz. *Sedm stupňů prominence*). Neposlední inspirací byla publikace *Fonetika kitajského jazyka*, kde nejsou tóny vyznačeny tónovou značkou, ale horním číselným indexem¹².

Vývoj prozodické transkripce O. Švarného prošel několika fázemi. Vznik jednotlivých děl byl značně limitován, jelikož texty byly psány na stroji, tudíž některé prozodické značení muselo být dopsáno ručně. Švarný ve své transkripci využívá unikátní systém, který je schopen najednou zaznamenat členění vět i prominenci slabik. Jak již bylo řečeno, počátky Švarného prozodické transkripce jsou spjaty s *Úvodem do hovorové čínštiny*. V tomto díle však není použit pinyin, ale odbornější standartní česká transkripce, která se už později nepoužívala. První publikace, kde se objevuje prozodický systém založený na pinyin, je *Gramatika hovorové čínštiny v příkladech*, kdy už se dá mluvit o uceleném systému, který později prošel jen malými úpravami¹³. Na Švarného odkaz současně navazuje další badatelská činnost sinologů, která bude popsána v následující kapitole.

Navazující badatelská činnost

O. Švarný si byl vědom, že i přesto, že prozodie sehrává v čínštině důležitou roli, je spíše opomíjena a není jí věnována dostatečná pozornost. To se stalo také jednou z motivací vzniku *Učebního slovníku jazyka čínského*, čímž poskytl cenný základ pro navazující výzkumnou činnost. Tohoto problému si jsou vědomi i současní sinologové, kteří přispívají k rozšiřování odkazu Oldřicha Švarného v oblasti zkoumání prozodických jevů, a to i ve spojení s ostatními jazykovědnými obory. V této kapitole budou uvedeni někteří sinologové, kteří obohatili výzkum prozodické stránky čínského jazyka.

Významným sinologem, který posunul výzkum O. Švarného dál, je doc. Mgr. David Uher, Ph.D., který je zároveň jeho žákem a spoluautorem mnoha Švarného děl, přičemž některé z nich se staly základem této práce. Je autorem *Učebnice*

¹² Třísková, 2011a: 45.

¹³ Třísková, 2011b: 46-48.

*čínské konverzace*¹⁴, která je vhodnou příručkou pro vysokoškolské studium čínštiny, stejně tak ale i pro začátečnické kurzy. Texty v učebnici jsou transkribovány v prozodické transkripci a součástí je i CD s prozodickou realizací všech lekcí, čímž se stává pro studenty čínštiny velmi užitečným nástrojem pro osvojení si prozodických jevů. Navíc jsou v učebnici vypracována i cvičení na procvičování slovní zásoby. V roce 2016 vyšel druhý díl *Učebnice čínské konverzace II*¹⁵. Tato učebnice je stejně koncipována jako první díl, přičemž D. Uher doporučuje se při začátcích studia čínštiny nejdříve zaměřit na mluvený jazyk a poté na čínské znakové písmo.

Zkoumáním čínštiny z různých stránek, z nichž jedna je i prozodie, se věnuje i Mgr. Tereza Slaměnková, Ph.D.. Švarný poskytl základ pro zkoumání prozodie tím, že natranskriboval věty pomocí vyznačení prozodických jevů, avšak vyhodnotil pouze malý zlomek materiálu. Na jeho činnost navázal výzkum T. Slaměnkové, kdy byla provedena analýza prvních padesáti hesel *Učebního slovníku jazyka čínského*. Zjištěné výsledky byly publikovány v *Dálném východě* s názvem *Rytmické členění příkladových vět Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 1-50)*.¹⁶ Tato publikace se stala vzorem pro zpracování dalších navazujících analýz všech hesel *Učebního slovníku jazyka čínského*, kdy takto komplexně vyhodnocené materiály mohou sloužit k lepšímu porozumění suprasegmentálních jevů a mohou se stát vzorem pro analýzu dalších nahrávek z hlediska prozodie.

Publikací, která přispěla do oblasti zkoumání prozodie, je článek s názvem *Prozodická analýza monologu*¹⁷, jehož autoři jsou D. Uher společně s T. Slaměnkovou, kteří navazují na myšlenku O. Švarného, že prozodii není věnována dostatečná pozornost. Cílem této práce je zjistit povahu čínského monologu na základě analýzy textů 24 kapitol z *Učebnice čínské konverzace*. Tato publikace přispěla k zmapování rytmických vlastností a k analýze fonologicko-syntaktické stránky.

Prozodií z hlediska sociolingvistiky se zabývá Mgr. Zuzana Pospěchová, Ph.D. Ve své publikaci *Tónové změny v moderní čínštině ze sociolingvistické perspektivy*¹⁸, vnáší do zkoumání prozodie nový aspekt, kdy dochází k zohlednění věku a genderu mluvčího. Cílem tohoto zkoumání je, zda dochází ke změnám prozodické realizace vět

¹⁴ Uher, Liu, Vykoukal, Voznice: Leda, 2007.

¹⁵ Uher, Xueli, Slaměnková, Vozice: Leda, 2016.

¹⁶ Slaměnková, 2016: 64-82.

¹⁷ Uher, Slaměnková: 104-115.

¹⁸ Pospěchová, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016.

mezi ženami a muži různého věku, popřípadě které prozodické jevy změnám podléhají. Další publikací Z. Pospěchové, kde bylo zohledněno sociolingvistické hledisko, je článek *Prozodická transkripce čínštiny a její využití v současnosti*¹⁹.

Na činnost O. Švarného v oblasti prozodie navázala i PhDr. Hana Třísková, Ph.D., která se zabývá fonetikou, fonologií a čínštinou z pedagogického hlediska. Mnoho z jejich publikací se zabývá učením se a výukou čínského jazyka, kdy například v článku *Acquiring and teaching Chinese pronunciation*²⁰ se zaměřuje na způsoby, jak si lépe osvojit správnou výslovnost při studiu čínštiny a také na správné metody při výuce výslovnosti čínštiny. H. Třísková se věnuje i prozodické transkripci, kdy byl navržen nový systém čtyřstupňová prominence (oproti Švarného sedmistupňové prominenci), který je založen na odlišných principech²¹.

Rytmické členění vět²²

Rytmické členění vět je v čínštině ovlivňováno několika faktory jako např. tempem řeči, zdůrazněním určitého větného členu, citovým rozpoložením mluvčího či délkou věty. Švarný zavedl pojmenování pro hranice, které vznikají mezi kóly (ale i mezi větami) – přeryvy, dále pro hranici mezi segmenty vymezil pojem spára. Hranice vznikají i v segmentech mezi dvojslabičnými celky a mezi dvojslabičnými celky a lichými slabikami – šev.

Věty se dělí na kóla, což jsou menší ucelené rytmičné celky, ukončeny výše zmíněným přeryvem, který trvá zhruba tři čtvrtě sekundy. Přeryvy se nejčastěji vyskytují v souvětích na hranicích mezi větami, po jmenných větných členech, ale také během jmenných výčtů. Průměrná délka kóla je 6-7 slabik a jednotlivá kóla se od sebe navzájem oddělují čárkou. Kóla mohou být zakončena tázací, neukončující či ukončující intonací a jejich délka zpravidla nezávisí na tempu řeči. Určitou roli však hraje délka a složitost vět, kdy se v delších větách vyskytují delší kóla. Dvoj- a víceslabičná kóla se rozpadají na menší skupiny slabik, které mohou být tvořeny descendentním sledem s iktem na začátku, přičemž mu může předcházet předklonka, ascendentním sledem s iktem na konci, za kterým může následovat příklonka, nebo se mohou rozpadat na liché slabiky. Sledy se

¹⁹ Pospěchová, 2015: 93-103.

²⁰ Třísková, 2016: 3-30.

²¹ Třísková, 2018: 12.

²² Pokud není uvedeno jinak, tato kapitola byla zpracována na základě Švarný, 1998-2001: xliii, Švarný 1998: 22-25, Švarný, Uher, 2014: 10-11, 135.

navzájem spojují a tím vzniká ucelený rytmický sled. V rámci kól se mohou vyskytovat na hranicích segmentů dvě iktové slabiky, což znamená, že arze na konci jednoho segmentu předchází arzi na začátku segmentu následujícího, přičemž tyto slabiky mohou mít stejný nebo odlišný stupeň prominence.

Kóla se dále rozpadají na segmenty, jejichž průměrná délka je 2,5 až 4,5 slabiky. Jak již bylo zmíněno, kóla zpravidla nebývají ovlivněna tempem řeči, což však neplatí pro délku segmentů, kdy v pomalejší promluvě převažují jednoiktové segmenty nad segmenty víceiktovými. Naopak při rychlejší promluvě se jednoiktové segmenty, které vůči sobě mají gramatické vazby, snadno spojují a vytváří segmenty dvoj- a víceiktové. Při seskupování segmentů a vytváření ucelenějšího rytmického sledu může dojít k tomu, že v případě oslabeně tónických slabik dojde k neutralizaci tónu a následné ztrátě iktu, stále však tyto slabiky mají větší prominenci než slabiky atonické.

Segmenty se člení na slabiky. Jednotlivé slabiky, ze kterých se segment skládá, mohou být psány dohromady, nebo spojeny spojovníkem. Spojovníkem se spojují slova, která vytváří segment. Dohromady se píší slabiky v kompozitech, slovesa s vidočiasovými příponami, zájmena, podstatná jména, která jsou opatřena příponou *men* a jména s jednoslabičnými záložkami či objektová slovesa. Jednoslabičná slova se seskupují dohromady a vznikají binární dvojce, nebo se pojí ke dvoj- a víceslabičným sledům jako předklonky či příklonky.

Sedm stupňů prominence²³

Švarný rozdělil slabiky do skupin na základě stupně jejich prominence – zdůrazněná slabika tónická, plně tónická slabika iktová nebo neiktová, oslabeně tónická iktová a neiktová a slabika atonická. O. Švarný dále rozlišuje slabiky atonické slabiky na atonové, které nemají tón a neutralizované, které tón mají, ale v určitých podmínkách dojde k tomu, že se tón zcela neutralizuje. Neutralizovaná slabika na rozdíl od atonické může změnit předcházející slabiku ve třetím tónu na tón druhý²⁴. Díky výskytu atonových a neutralizovaných slabik čínštinu nelze považovat za čistý tónický jazyk²⁵. Sedm stupňů prominence bylo využito i při zpracování práce, proto je součástí analytické části podrobný popis, jakým způsobem došlo k vyznačování těchto

²³ Pokud není uvedeno jinak, tato kapitola byla vypracována na základě Švarný, 1998: 25-26, 28-29, Švarný, Uher, 2014: 11-12, 21,

²⁴ Uher, Slaměnková, 2015: 105.

²⁵ Trísková, 2012: 17.

prominencí. V každém segmentu musí být minimálně jedna arze, dvě arze se však nevyskytují bezprostředně za sebou. Zdůrazněná tónická slabika je vždy iktová (arze – slabika delší a prominentnější než okolní slabiky). Plně tónické a oslabeně tónické slabiky se mohou vyskytovat i jako iktové (arze) či neiktové (theze). Arze bývají vyslovovány výše než okolní slabiky, výjimkou je však třetí tón, kdy realizace je delší, avšak ne hlasitější než okolní theze. U slabik plně tónických stojících vedle sebe, se na základě akronymického pravidla rozlišují slabiky iktové a neiktové. V případě, že vedle sebe stojí dvě slabiky plně tónické iktové, iktus je umístěn na slabice druhé. Pokud za sebou následují tři nebo čtyři iktové slabiky, přízvuk je na slabice první a poslední. U čtyřslabičných akronymických segmentů má nejmenší stupeň prominence slabika druhá, která těsně následuje za první iktovou slabikou. Časový úsek pro vyslovení tří- a čtyřslabičného akronymického kompozita je shodný s časovým úsekem, který odpovídá vyslovení dvojslabičného kompozita, a to v důsledku toho, že dojde ke zkrácení druhé neiktové slabiky. Z hlediska určování prominence, atonické slabiky nemohou stát na začátku segmentu, jelikož atonická slabika si nezachovává ani zbytek tónu, proto se vyskytují jako příklonky. Pokud stojí taková slabika na začátku segmentu, je označována jako oslabená tónická neiktová a patří k nejfrekventovanějším čínským slovům. Za slabikami oslabeně tónickými nejčastěji následují slabiky plně tónické nebo zdůrazněné tónické, méně často následují slabiky atonické. V tomto případě se nositelem iktu stává oslabená slabika tónická.

Rytmické sledy²⁶

Dvoj- a víceslabičné segmenty se navzájem shlukují, kombinují dohromady a vytvářejí ucelenější rytmické sledy, ve kterých se rozlišují slabiky přízvučné a nepřízvučné. V rámci této práce byly rozlišeny tři typy sledů: ascendentní, tedy vzestupný sled, s iktovou slabikou umístěnou na konci, dále descendentní neboli sestupný sled s iktovou slabikou na začátku, sled akronymický (s iktem na první a poslední slabice) a případně i lichá iktová slabika. Před descendentním sledem může být umístěna předklonka, stejně tak za ascendentním sledem se může pojit příklonka, k akronymickému sledu lze připojit jak předklonku, tak i příklonku. V rámci ascendentního sledu předcházejí méně prominentní slabiky (theze) slabikám, na kterých je umístěn iktus (arze). Pokud thezí předchází více, jsou jednotlivé prominence na slabikách vzestupné (maximálně

²⁶ Švarný, 1998: 24, 33, Švarný, Uher, 2014: 10.

třístupňové). Naopak u descendentního sledu theze následuje za slabikou, na které je umístěn iktus. V případě, že se pojí více thezí, jedná se především o slabiky atonické, zřídka bývá jejich prominence sestupná. Z hlediska rozmístění, je pro ascendentní sledy typický výskyt na konci kóla, pro descendentní sledy je charakteristická poloha na začátku a uvnitř kóla. To je ovlivněno tím, že pro dvojslabičná kompozita a syntagmata, které nemají ustálený přízvuk, se na začátku a uvnitř kóla uplatňuje descendance, na konci kóla ascendance. V případě jednosegmentálního kóla je umístění bráno jako pozice na konci kóla.

Učební slovník jazyka čínského

Učební slovník jazyka čínského je soubor čtyř obsáhlých knih, jejichž autorem je profesor Oldřich Švarný. Byl předním českým sinologem, který se věnoval fonologickému systému moderní čínštiny, především se zaměřil na suprasegmentální jevy.

Úvodem prvního dílu autor uvádí, co ho motivovalo ke vzniku jeho celoživotního díla. Hlavním cílem bylo doplnění informací, zejména o povaze slova a jeho prozodických vlastnostech, k již vzniklým učebnicím. O. Švarný pocítoval, že především prozodie je velmi opomíjené téma. I přesto, že se dílo během svého vzniku potýkalo s několika problémy, Švarný se rozhodl i přes obtíže nepřerušit práci na slovníku. Úvodem je obsaženo poděkování ostatním významným osobnostem, které velkým dílem přispěly ke vzniku díla.

Slovník je rozdělen do sedmi kapitol, přičemž hlavní z nich je samostatný slovník obsahující hesla. Některé kapitoly se dále člení na podkapitoly. První kapitola nese název *Rejstřík znaků podle výslovnosti*, kde jsou uvedeny všechny čínské znaky, které slovník obsahuje. Znaky jsou řazeny abecedně podle pinyinu a za každým znakem je závorka s pořadovým číslem, pod kterým lze najít znak ve slovníku. Poté následuje geneze, kde Švarný blíže popisuje situaci kolem vzniku slovníku, přičemž neopomněl zmínit tehdejšího ředitele Orientálního ústavu ČSAV prof. Jaroslava Průška, který podpořil vznik slovníku.

Následující kapitola, se kterou by se měl uživatel před použitím obeznámit, poskytuje výklad praktického užití slovníku. V úvodu je stručně popsáno, co je hlavním předmětem studia slovníku, tj. vztah čínského znakového písma vzhledem k sylabosémům. V této kapitole je uveden systém výkladu hesla, který bude

podrobněji popsán níže, a abecední seznam zkratk, které jsou převzaty z mezinárodních slov.

Jedna z posledních a neméně důležitých kapitol se zabývá prozodickým přepisem v pinyinu. Švarný zde uvádí, že při zpracování byl zachován stejný systém prozodické analýzy, založen na sedmi stupních prominence, jako pro *Hovorovou čínštinu v příkladech*. Došlo však ke změně vyznačování některých jevů (např. značka ' , v *Hovorové čínštině v příkladech* značí přeryvy mezi kóly, zatímco v *Učebním slovníku* je tento symbol umístěn před slabiku a vyznačuje zdůrazněnou tónickou prominenci. Dále se tato kapitola zabývá popisem čtyř tónů, lineárním členěním vět a systémem vyznačování prominence.

Spolu se slovníkem vznikla i kazeta s nahrávkami, proto je jedna kapitola věnována popisu rozložení nahrávek. Jsou zde uvedeny tabulky obsahující číslo kazety a číslo hesla, které je na příslušnou kazetu nahráno. Jelikož jsou ve slovníku uvedeny jak zjednodušené, tak i složité čínské znaky, Švarný vytyčil jednu kapitolu i tomuto tématu, přičemž zjednodušené znaky rozdělil do dvou, popř. do tří skupin.

Samotné slovníkové části předchází kapitola zabývající se fonetickými cvičeními. Úvodní částí je teoretická pasáž, na kterou navazují fonetická cvičení v čínských znacích doplněná překladem do češtiny. Každá věta ze cvičení je opatřena grafem, sloužící k lepšímu pochopení prozodických jevů.

Nejdůležitější částí pro tuto práci, je část slovníková, která obsahuje hesla. Každé heslo je rozloženo po obou stranách. Na levém (sudém) listu je uveden výklad znaku a jeho přepis ve znacích, na pravém (lichém) listu se nachází prozodický přepis a překlad hesla. Na nejvyšším řádku je jako první údaj uvedena frekvence (fr.), tato hodnota je stanovena podle *Xiandai Hanyu Pinlü Cidian* (现代汉语频率词典, *Frekvenční slovník moderní čínštiny*). Za tímto údajem je větším tučným písmem uveden čínský znak a jeho pořadové číslo ve slovníku. Pokud se jedná o znak složitý, je za pořadovým číslem uveden v nezjednodušené podobě. Poté následuje číslo abecedního pořadí a přepis znaku v pinyinu. Pokud má znak více čtení, je uvedena zkratka *et. vide* a za ní následují jeho různé možnosti čtení. Na dalším řádku je o něco menším písmem překlad čínského znaku. V případě, že se znak rovná jednomu sylabosémému, je před překladem použita značka ①, naopak pokud se znak rovná několika sylabosémémům, které si nejsou významově blízké, jsou odlišeny pomocí malých písmen a), b), c,) atd. Pod těmito písmeny jsou

uvedeny základní významy, v rámci nich jsou pomocí značky * uvedeny odvezené významy. Poté je za použití velkých písmen vyznačeno, v jakých funkčních charakteristikách se znak může vyskytovat (např. N – podstatné jméno, Mve – slovesný marker, Nuv – slovesný numerativ atd.). U některých hesel je na konci uvedena zkratka XHC (*Xiandai Hanyu Cidian*), kdy dochází ke srovnání analýzy sylabosémémů.

Metodologie

Jelikož doposud nebyl *Učební slovník jazyka čínského* zpracován do digitální verze, prvním nezbytným krokem před samotnou analýzou bylo převedení textu do elektronické podoby. Celkem bylo převedeno 830 vět, konkrétně se jedná o hesla 696-799. Nejprve byly věty přepsány do wordového souboru. Každá věta je označena šestimístným číslem, kdy čtyřmístné číslo před tečkou odkazuje na číslo hesla, dvojmístné číslo za tečkou značí číslo věty (např. 0795.06 – heslo č. 795, věta č. 6). Nula na začátku číslování je ponechána kvůli zachování systematičnosti při číslování, jelikož další díly *Učebního slovníku* obsahují i čtyřciferná hesla. Pokud byla věta tvořena více kóly, došlo při lineárním členění k rozlišení pomocí písmene „k“ a čísla (např. 0719.05-k1, 0719.05-k2 – naznačuje, že věta je složena ze dvou kól). Ve wordovém souboru, který je jako součást práce přiložen na CD s názvem Příloha č.1 - prozodická transkripce, jsou přepsány věty včetně všech jejich prozodických a lexikálních variant. V případě, že věta obsahovala další prozodickou variantu, za obvyklé číselné značení bylo přidáno písmeno „v“ (např. 0700.02v). Při výskytu více lexikálních variant u věty došlo k rozlišení pomocí písmen „a“, „b“, „c“ atd. (např. 0701.01a, 0701,01b). Pokud se vyskytovala prozodická varianta lexikální varianty, bylo zvoleno následné značení 0734.02bv.

Profesor Švarný zavedl speciální značení pro jednotlivé prominence slabik. V této práci je využit pozměněný systém značení. Pro zdůrazněnou prominenci tónických slabik použil profesor Švarný kolmičku před danou slabikou ('hán) . Při přepisu vět došlo k vynechání kolmičky a zdůrazněná tónická slabika byla označena černým tučným písmem (**hán**). V případě plně tónické slabiky iktové nedošlo k žádným změnám ve značení, byla ponechána tónová značka nad slabikou. Profesor Švarný zavedl speciální značku (<) pro plně tónickou slabiku iktovou ve třetím tónu, která se díky tomu, že předchází slabice také ve třetím tónu realizuje v tónu druhém. Pro tuto práci se však slabika ve třetím tónu, která předchází jiné slabice ve třetím tónu, nerozlišovala a nad slabiku byla umístěna obvyklá tónová značka pro třetí tón. Stejný systém značení, který

zavedl Švarný byl ponechán i pro oslabeně tónické slabiky, kdy v horním indexu byl uveden číselný index naznačující tón, ve kterém se slabika realizuje. Švarný používá speciální značení (2') pro oslabeně tónickou slabiku iktovou ve třetím tónu, která se však realizuje ve druhém tónu, jelikož předchází slabice také ve třetím tónu. V této práci však nebylo toto značení použito, pokud nastal takový případ, byl nad příslušnou slabiku umístěn pouze horní index čísla 3. Prominence oslabeně tónických neiktových slabik je v *Učebním slovníku* naznačena tečkou pod příslušnou slabikou, a to v případě že slabiky jsou v prvním, druhém nebo čtvrtém tónu. Pokud se oslabená tónická slabika neiktová realizuje ve třetím tónu, Švarný použil značení pomocí půlobloučku. Toto značení se uplatňuje i v případě, že se oslabená tónická slabika neiktová vyskytuje na začátku segmentu. V této práci ani jeden z výše uvedeného systému značení oslabeně tónické slabiky neiktové nebyl použit, místo toho byl za slabiku připsán dolní index s číslem příslušného tónu, ve kterém je slabika realizována. Pokud se oslabená tónická slabika neiktová vyskytovala na začátku segmentu, byla ponechána bez jakéhokoliv značení. Stejně tak i atonické slabiky jsou vždy ponechávány bez značení.

Prominence	Značení	Zkratka
Zdůrazněná tónická	xīn	ZT
Plně tónická iktová	mén	PI
Plně tónická neiktová	bù	PN
Oslabeně tónická iktová	ren ²	OI
Oslabeně tónická neiktová	jì ₃	ON
Atonická	ta	AT

Dalším krokem bylo překopírování vět do souboru Excel (přiložen na CD pod názvem Příloha č.4 - souhrnná analýza) a následné provedení analýzy. Do samotné analýzy nebyly zahrnuty prozodické ani lexikální varianty vět, proto excelový soubor obsahuje pouze původní variantu a oproti wordovému souboru i méně vět. Analýza vybraného vzorku byla provedena dvěma směry. Nejprve došlo ke zpracování lineárního členění tak, že každá věta (vyskytující se na listu č.1) byla rozdělena na kóla (list č.2), která byla následně rozložena na segmenty (list č.3). Pro další zpracování bylo nutné určit počet slabik u jednotlivých segmentů. Na základě počtu slabik byly segmenty rozděleny

do listů (jednoslabičné – list č.4, dvojslabičné – list č.5, tříslabičné – list č. 6, atd.). Poté došlo k určení jejich pozic v kólu, rozlišeno pomocí písmen „z“ – začátek kóla, „u“ – uprostřed kóla, „k“ – na konci kóla, „c“ – v případě, že segment se rovnal jednomu kólu. Na lineární analýzu navázala analýza rytmického členění. Nejprve byly určeny prominence jednotlivých slabik, což se stalo základem pro určování rytmů v analyzovaných segmentech. Dále byl určen jeden ze tří typů rytmů – descendentní, ascendentní, nebo akronymický, navíc byla vymezena kategorie ostatní, do které spadaly rytmy, které byly tvořeny několika různými sledy. Za základě takto zpracované analýzy segmentů následovala analýza kól. V rámci této části bylo určeno kolika sledy je kólom tvořen. Kóla byla rozdělena do čtyř skupin – jednosledová kóla (typ A), kóla, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedstvím arzí (typ B), kóla s bezprostředním sousedstvím arzí (typ C) a kóla, do kterých je vložena atonická slabika, díky níž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí (typ D), poté byl určen rytmus a přepis sledů.

Posledním krokem analýzy bylo vyhodnocení dílčích částí a vytvoření tabulek se souhrnnými výsledky. U segmentů byly určeno, kolika slabikami jsou tvořeny a dále byla určena četnost výskytu prominence jednotlivých slabik a rytmů. U tří a víceslabičných segmentů byl určen počet iktů. V rámci analýzy kól byly vyhodnoceny údaje týkající se velikosti kól (segmenty, sledy), dále došlo k určení počtu jednotlivých typů kól, v jejichž rámci byly zjištěny počty jednotlivých rytmů. Údaje týkající se rytmického členění byly zkompileovány do výsledné tabulky.

Analýza

Analýza segmentů

Lineární členění segmentů

Analyzovaný vzorek obsahuje celkem 830 vět, které se dále dělí na 1528 kól, 3082 segmentů a 8249 slabik. Jedna věta tedy obsahuje v průměru 1,8 kól, 3,7 segmentů a 9,9 slabik.

Počet slabik	Absolutní četnost	Relativní četnost
1 slabika	84	2,73 %
2 slabiky	1104	35,82 %
3 slabiky	883	28,65 %
4 slabiky	632	20,51 %
5 slabik	267	8,66 %
6 slabik	91	2,95 %
7 slabik	16	0,52 %
8 slabik	4	0,13 %
9 slabik	1	0,03 %
Celkem	3082	100 %

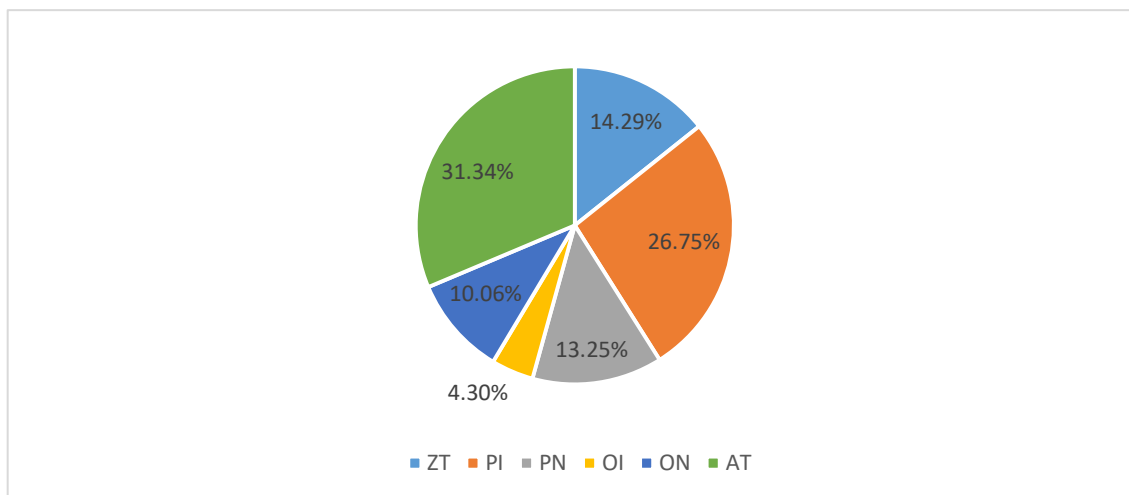
Tabulka č. 1 - Velikost segmentů podle počtu slabik

Při výpočtu velikosti jednoho segmentu bylo zjištěno, že jeden segment je v průměru tvořen 6,7 slabikami.

V analyzovaném vzorku se vyskytují jednoslabičné až devítislabičné segmenty, přičemž nejčastěji se s počtem 1104 vyskytuje dvojslabičný segment, tvořící 35,82 % všech analyzovaných segmentů. V hojném počtu jsou zastoupeny i tříslabičné a čtyřslabičné segmenty. Tyto tři výše zmíněné typy tvoří necelých 85 % všech segmentů. Nejdelším segmentem je devítislabičný a vyskytuje se pouze jedenkrát. Velmi nízký podíl zaujímají sedmi a víceslabičné segmenty, které dohromady netvoří ani 1 %.

Prominence slabik

Poté, co byla kóla rozdělena na segmenty, došlo k určování prominence slabik v jednotlivých segmentech. K tomu bylo využito systém sedmi stupňů prominence, přičemž podrobný popis tohoto systému, včetně zkratk a značení je uveden v teoretické části. V níže uvedeném grafu je vymezeno šest kategorií, jelikož v rámci atonických slabik nejsou v grafu zohledněny zvlášť slabiky atonové a neutralizované.

Graf č. 1 - Zastoupení prominence slabik

V grafu č.1 je uvedeno procentuální zastoupení výskytu jednotlivých prominencí. Nejdominantnější část grafu s 31,34 % tvoří slabika atonická. Druhá nejčastěji vyskytující se slabika je plně tónická iktová, která zaujímá 26,75 %. Dvě výše zmíněné prominence slabik tak zaujímají více než polovinu vzorku. Naopak nejméně se vyskytuje slabika oslabená iktová, která tvoří jen 4,30 %. Druhá nejméně zastoupená je slabika oslabená neiktová. Tato slabika se v čínštině nejčastěji vyskytuje na začátku segmentu, kde je ponechána bez jakéhokoliv značení²⁷. Z hlediska iktů tvoří větší část slabiky neiktové, což je důkazem toho, že čínština už není typickým tónovým jazykem.

	1 iktus	2 ikty	3 ikty	4 ikty
Jednoslabičný	84	0	0	0
Dvojslabičný	1104	0	0	0
Tříslabičný	617	265	0	0
Čtyřslabičný	115	518	0	0
Pěťslabičný	24	217	26	0
Šestislabičný	1	47	43	0
Sedmi a víceslabičný	0	5	12	4
Absolutní četnost	1945	1052	81	4
Relativní četnost	63,11 %	34,13 %	2,63 %	0,13 %

Tabulka č. 2 - Počty iktů v segmentech

²⁷ Švarný, Uher, 2014: 11.

Podle počtu iktů byly vymezeny čtyři kategorie segmentů – jednoiktové, dvojičkové, tříiřkové a řtříiřkové segmenty. V jednoiktových segmentech se uplatňují dva hlavní sledy – descendenní, přičemž iktus je na začátku segmentu a může mu přecházet předklonka, a ascendentní s iktem na konci. K ascendentnímu sledu lze připojit příklonku. V analyzovaném vzorku je značná převaha jednoiktových segmentů, které tvoří necelé dvě třetiny, což je způsobeno tím, že nejhojněji je zastoupen dvojslabičný segment, který je vždy pouze jednoiktový. Poměrně velké množství jednoiktových slabik se vyskytuje u tříslabičných segmentů. Zde převládá descendenní sled nad ascendentním, konkrétně descendenní sled s předklonkou. Převážná část pětislabičných segmentů je dvojičková, z čehož vyplývá, že ve většině pětislabičných segmentů se uplatňuje akronymie. U šestislabičných segmentů jsou ve zhruba stejném poměru, pouze s rozdílem tří slabik zastoupeny dvoj a tříiřkové segmenty. V analyzovaném vzorku se vyskytují pouze řtříiřkové segmenty, což je dáno velmi nízkým počtem výskytu sedmi a vícslabičných segmentů.

Rytmičké členění segmentů

V následujících podkapitolách jsou rozděleny segmenty podle počtu slabik. Počínaje tříslabičnými segmenty byly pro lepší přehlednost u každé podkategorie vypracovány sloupcové grafy a tabulky. V grafech jsou uvedeny údaje v procentech, avšak v tabulkách je uvedena jak absolutní, tak relativní četnost výskytu. Nejdříve je vždy uveden graf, který je podle počtu iktů rozdělen na oddíly. V rámci jednotlivých oddílů jsou uvedeny sledy, které se zde uplatňují. Poté je uvedena tabulka, zaměřena na detailnější popis sledů. Jako poslední jsou uvedeny příkladové věty, obsahující číslo věty, prozodický přepis a prominenci slabik.

Obecně řečeno pro ascendentní sled je typická pozice na konci kóla, naopak descendenní sled je typický svým postavením na začátku nebo uvnitř kóla²⁸.

Jednoslabičné segmenty

V analyzovaném vzorku se vyskytuje celkem 84 jednoslabičných segmentů. Tyto segmenty jsou vždy jednoiktové. Jelikož jsou tvořeny pouze jednou slabikou, není u nich realizován žádný rytmus. Protože tyto segmenty nemohly být analyzovány z hlediska rytmického členění, byla tedy alespoň provedena analýza prominencí těchto slabik.

²⁸ Švarný, Uher, 2014: 14.

Jednoslabičné segmenty se ve vzorku vyskytují buď jako plně tónické iktové, které tvoří převážnou část (66,67 %) nebo zdůrazněné tónické, které tvoří zbylých 33,33 %. Jednoslabičné segmenty jsou vždy pouze jednoiktové. Nejčastěji jsou jednoslabičné segmenty umístěny na začátku kóla, velmi zřídka nastává situace, že by jednoslabičný segment fungoval jako samostatný kólon, takových případů je ve zpracovaném vzorku pouze sedm.

0696.02-k2 hán (PI)

0702.01 ně (PI)

0702.02-k2 yĭ (ZT)

0700.02-k1 xīn (ZT)

Dvojslabičné segmenty

Celkem byla provedena analýza u 1104 dvojslabičných segmentů. Počínaje dvojslabičnými segmenty, dochází i k určování rytmu, který se v segmentu uplatňuje. Stejně jako jednoslabičné segmenty jsou také všechny dvojslabičné segmenty vždy jednoiktové.

Počet iktů	Rytmus	Absolutní četnost	Relativní četnost
1	AS	470	42,57 %
	DE	634	57,43 %
Celkem	x	1104	100 %

Tabulka č. 3 – Podrobný popis sledů ve dvojslabičných segmentech

Dvojslabičné segmenty mohou být sestupné (descendentní), nebo vzestupné (ascendentní). Descendentní sled se zastoupením 57,43 % převládá nad ascendentním sledem, který tvoří zbylých 42,57 %. V rámci ascendentního sledu se nejčastěji vyskytuje kombinace plně tónické neiktové slabiky spolu s plně tónickou iktovou (PN+PI). Druhá nejčastější kombinace prominence slabik ascendentního sledu u dvojslabičných segmentů je v kombinaci plně tónické neiktové slabiky a zdůrazněné tónické (PN+ZT). U sestupného, tedy descendentního sledu převládá kombinace plně tónické iktové slabiky s atonickou (PI+AT) a zdůrazněné tónické slabiky s atonickou (ZT+AT).

Dvojslabičné jednoiktové segmenty

1. Ascendentní sled

AS

0703.04-k2 ji-jian⁴ (ON+OI)

0710.11-k1 ba-shū (ON+PI)

0699.08-k3 dàjiā (PN+PI)

0701.07 fǎn**cháng** (PN+ZT)

2. Descendentní sled

DE

0700.01-k2 yao⁴shi (OI+AT)

0701.15-k3 kěshi (PI+AT)

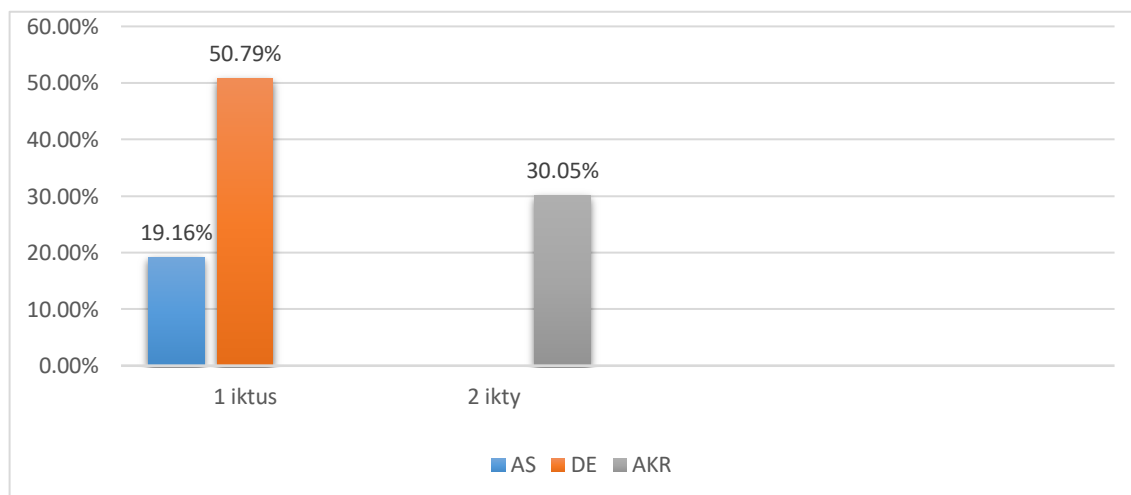
0744.05-k2 shēngchan₃ (PI+ON)

0710.01 **shú**-le (ZT+AT)

0780.04-k2 **shǎo**zhě (ZT+PN)

Tříslabičné segmenty

V korpusu se nachází celkem 882 tříslabičných segmentů. Na rozdíl od jednoslabičných a dvojslabičných segmentů, které se realizují s jedním iktem, se tyto segmenty mohou realizovat s jedním nebo se dvěma ikty.

Graf. č 2 - Sledy v trojslabičných segmentech

Polovina segmentů je tvořena descendentním sledem a necelých 20 % připadá na sled ascendentní. Z toho vyplývá, že jednoiktové segmenty (69,95 %) převládají nad dvojičtovými.

Počet iktů	Rytmus	Absolutní četnost	Relativní četnost		
1 iktus	AS	96	617	10,88 %	19,16 %
	ASe	73		8,28 %	
	DE	142		16,10 %	50,79 %
	pDE	306		34,69 %	
2 ikty	AKR	265	265	30,05 %	30,05 %
Celkem	x	882		100 %	

Tabulka č. 4 - Podrobný popis sledů ve trojslabičných segmentech

Následující tabulka předkládá podrobnější popis jednotlivých sledů. Nejčastěji se vyskytuje segment, který je tvořen dvojslabičným descendentním sledem, kterému předchází předklonka (pDE). Tento typ segmentu zaujímá 34,69 %. Nejméně často se vyskytuje jednoiktový dvojslabičný ascendentní sled s příklonkou (ASe). Převážná část tříslabičných segmentů je tvořena kompozity.

Tříslabičné jednoiktové segmenty

Tříslabičné jednoiktové segmenty jsou buď vzestupné (ascendentní), nebo sestupné (descendentní). Mohou se vyskytovat jako tříslabičné sledy, nebo dvojslabičné s připojením předklonky či příklonky. Descendentní sledy značně převládají nad ascendentními. Nejčastějším typem je dvojslabičný descendentní sled s předklonkou. Druhým nejčastěji vyskytujícím se sledem je tříslabičný descendentní.

1. Ascendentní sled

a. Ascendentní sled jako celek AS

0709.08-k2	zhe-ge-ren ²	(ON+AT+OI)
0784.05-k2	ba-xīn-xié	(ON+PN+PI)
0755.02-k1	nǐ-ba ₃ -jiàng	(ON+ON+PI)

b. Ascendentní sled s příklonkou ASe

0786.01-k1	di sān -ci	(ON+ZT+AT)
0723.01-k2	bāng- máng -ba.	(PN+ZT+AT)
0772.07-k1	kē zhǎng -le.	(PN+ZT+AT)

2. Descendentní sled

a. Descendentní sled jako celek DE

0741.30-k2	ta ¹ men-jiu	(OI+AT+AT)
0765.01-k2	shòudaole	(PI+AT+AT)
0785.16-k1	míng zishang,	(ZT+AT+AT)

b. Descendentní sled s předklonkou

pDE

0722.06-k1	dou-chuánshou	(ON+PI+AT)
0758.11-k2	hen-kùnnan.	(ON+ZT+AT)
0732.13-k1	ta-fànle	(ON+PI+AT)

Tříslabičné dvojiktové segmenty

Akronymie zaujímá 30,05 % a je tedy druhým nejhojněji se vyskytujícím sledem. Tříslabičné dvojiktové segmenty mohou být realizovaný pouze za použití akronymického sledu, přičemž je iktus na začátku a na konci segmentu.

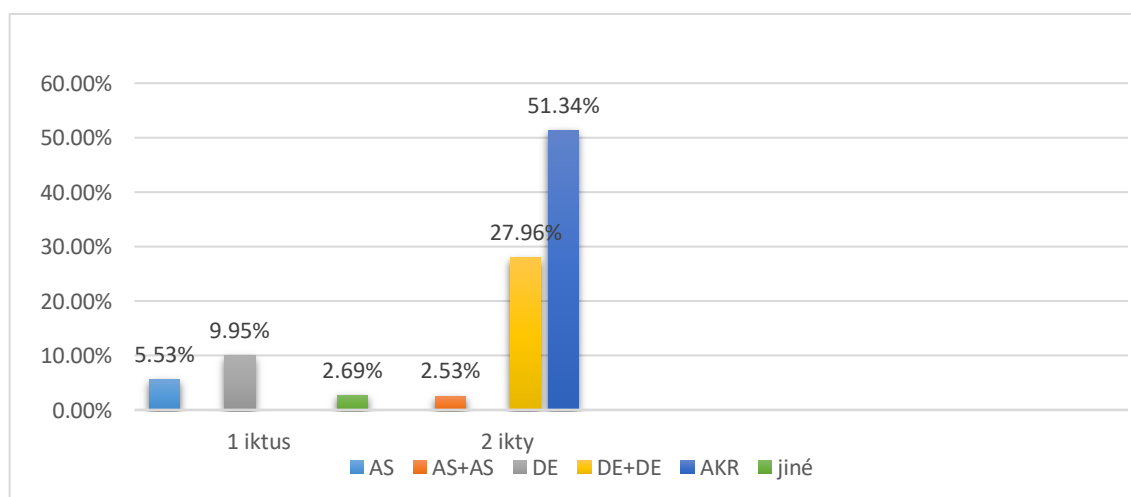
1. Akronymie

AKR

0776.01-k2	tiānqi-lěng,	(PI+AT+ZT)
0701.06-k3	tèbie-chán	(ZT+AT+PI)
0756.03-k2	qù-běijīng.	(PI+PN+PI)

Čtyřslabičné segmenty

Korpus zahrnuje celkem 633 čtyřslabičných segmentů a je třetím nejhojnějším typem segmentu. V rámci čtyřslabičných segmentů je zřejmé, že převážná část (81,83 %) je tvořena dvojiktovými segmenty. Tato převaha je dána velkým podílem segmentů, ve kterých se uplatňuje akronymický sled. V rámci akronymie je nejméně výrazná slabika druhá, která je připojena k prvním iktové slabice²⁹. Zbýlých 18,17 % připadá jednoiktové segmenty.

Graf č. 3 - Sledy v čtyřslabičných segmentech

²⁹ Švarný, 1998: 26.

Nejčastěji se v rámci čtyřslabičného segmentu s 51,34 % vyskytuje akronymický rytmus, za ním následuje rytmus tvořený kombinací dvou descendentních sledů (27,96 %). Oba tyto dva výše zmíněné rytmy jsou dvojiktové. Naopak nejméně je zastoupena dvojiktová kombinace ascendentních sledů.

Počet iktů	Rytmus	Absolutní četnost	Relativní četnost	
1 iktus	AS	1	0,16 %	5,53 %
	ASe	27	4,27 %	
	ASee	7	1,11 %	
	DE	14	2,21 %	9,95 %
	pDE	49	7,74 %	
	jiné	17	2,69 %	
2 ikty	AS+AS	16	2,53 %	51,34 %
	DE+DE	177	27,96 %	
	AKR	187	29,54 %	
	AKRe	73	11,53 %	
	pAKR	65	10,27 %	
Celkem	x	633	100 %	

Tabulka č. 5 - Podrobný popis sledů ve čtyřslabičných segmentech

Výše uvedená tabulka zahrnuje podrobnější popis jednotlivých sledů. Dva nejčastěji vyskytující se sledy jsou akronymie jako celek (29,54 %) a dvojiktový descendentní sled (27,96 %), které tvoří více než polovinu analyzovaných čtyřslabičných segmentů. Naopak pouze s 2,69 % se vyskytuje jednoiktový sled, pro který bylo vytyčeno označení jiné. Druhý nejméně vyskytující sled (5,53 %) tvoří jednoiktové ascendentní sledy.

Čtyřslabičné jednoiktové segmenty

V rámci čtyřslabičných jednoiktových segmentů je podstatná část tvořena descendentními sledy, konkrétně descendentním sledem s předklonkou. Descendentní sled se vyskytuje skoro dvakrát častěji než sled ascendentní. Velmi zřídka se lze setkat se čtyřslabičným ascendentním sledem jako celkem, který je v analýze pouze jedenkrát. Častěji se vyskytuje ascendentní sledem s příklonkou. V analyzovaném vzorku se vyskytlo sedm případů ascendentního sledu se dvěma příklonkami. V rámci těchto segmentů byla zároveň vyčleněna kategorie jiné, do které spadají segmenty tvořené ascendentním a descendentním sledem, kdy se iktus realizuje buď na druhé nebo na třetí slabice.

1. Ascendentní sled		
a. Ascendentní sled jako celek		AS
0765.01-k2	ba-ni ₃ -zhìhǎo. (ON+ON+PN+PI)	
b. Ascendentní sled s jednou příklonkou		ASe
0701.05-k4	jiu-qǔxiāo-le. (ON+PN+PI+AT)	
0701.04-k1	ni-yòng- cháng -le (ON+PN+ZT+AT)	
0760.04-k1	zai-shì shí -d (PI+PN+ZT+AT)	
c. Ascendentní sled se dvěma příklonkami		ASee
0731.05-k2	huàzhǎn-le-ma? (PN+PI+AT+AT)	
0729.01-k3	móu shēng -qu-le. (PN+ZT+AT+AT)	
2. Descendentní sled		
a. Descendentní sled jako celek		DE
0741.26-k2	mài chuqu-le, (ZT+AT+AT+AT)	
0710.16-k3	fù qin-shi-d. (ZT+AT+AT+AT)	
b. Descendentní s předklonkou		pDE
0782.09-k1	mei-tīngjiāng (ON+PI+AT+AT)	
0741.16-k12	xiǎo- gōng chǎng-qu (PN+ZT+PN+AT)	
3 Jiné		
0723.01-k1	ni-ba ₃ -fāngxiāng (ON+ON+PI+AT)	
0719.09	běi fāng -qìhòu (PN+ZT+PN+AT)	

Čtyřslabičné dvojiktové segmenty

Akronymie se zastoupením 51,34 %, tvoří více než polovinu čtyřslabičných segmentů a vyskytuje buď jako čtyřslabičná, přičemž iktus je umístěn na první a poslední slabice (tento typ je nejčastější), nebo jako tříslabičná s připojením předklonky nebo příklonky, přičemž o něco málo (1,26 %) převládá akronymický rytmus s příklonkou. Druhým nejpočetnějším sledem uplatňujícím se v rámci čtyřslabičných dvojiktových segmentů je kombinace dvou po sobě následujících descendentních sledů, kterých je o 10 méně než segmentů tvořených čtyřslabičnou akronymií. Zřídka se realizují dva po sobě následující ascendentní sledy, které byly v korpusu pouze šestnáctkrát.

1. Ascendentní sled

a. Kombinace dvou ascendentních sledů

AS+AS

0712.08-k2	yì-tiān-yì- xiǔ	(PN+PI+AT+ZT)
0776.03-k2	shì shì -nei ₄ -tiān,	(PN+ZT+ON+PI)
0703.06-k2	shì dàng -d-huà,	(PN+ZT+AZ+PI)

2. Descendentní sled

a. Kombinace dvou descendentních sledů

DE+DE

0741.03	zhe ⁴ -ge-biāozhun ₃ .	(OI+AT+PI+ON)
0712.07-k2	ta ¹ -d- ài ren	(OI+AT+ZT+AT)
0792.02-k2	ni ³ -d- yǎn jing,	(OI+AT+ZT+AT)
0731.01-k1	biàntong-bànfā?	(PI+AT+PI+AT)

3. Akronymie

a. Akronymie jako celek

AKR

0745.06-k2	hǎoxiang-hěn- shú .	(PI+AT+PN+ZT)
0744.04-k2	zhísheng ₁ -fēijī,	(PI+ON+PN+PI)
0714.04-k1	bù-yuē-ér-tóng.	(PI+PN+PN+PI)
0781.02-k2	sān -nian-kǔgōng.	(ZT+AT+PN+PI)

b. Akronymie s předklonkou

pAKR

0782.13-k2	pà-wánbucheng ²	(PN+PI+AT+PI)
0706.11	chēng- bǎi hehuā.	(PN+ZT+AT+PI)
0756.05	ta- gāng -shuōwán,	(ON+ZT+PN+PI)

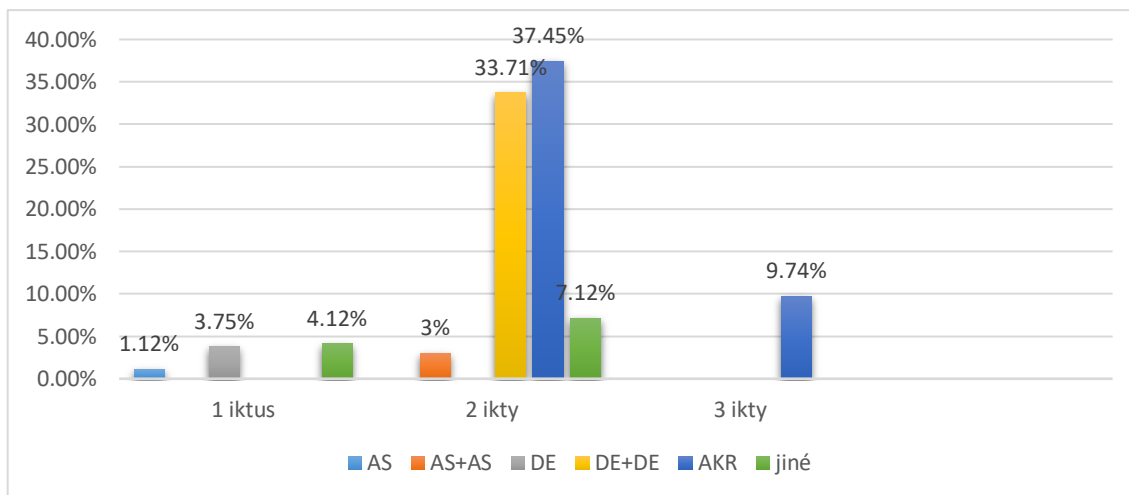
c. Akronymie s příklonkou

AKRe

0757.08-k2	shí jianxing ⁴ -le.	(ZT+AT+OI+AT)
0749.09	bú-shèfáng-d	(PI+PN+PI+AT)
0708.04	zǎo-méi- yǐngr -le,	(PI+PN+ZT+AT)

Pětislabičné segmenty

Korpus obsahuje celkem 267 pětislabičných segmentů. Pětislabičné segmenty analyzovaného korpusu obsahují jeden, dva nebo tři ikty. Z grafu lze vyčíst značnou převahu dvojiktových segmentů s absolutní četností 217 (81,27 %). Poté následují tříiktové segmenty, kterých je o dva více než jednoiktových.

Graf č. 4 - Sledy v pětislabičných segmentech

Převážnou část (81,27 %) tvoří dvojiktové segmenty, přičemž v rámci nich a zároveň i v rámci všech pětislabičných segmentů převládá akronymie. Poté následují se zhruba 4 % pětislabičné dvojiktové segmenty, tvořené dvěma descendentními sledy. Z výše uvedeného grafu je zjevné, že tyto dva typy, které dohromady zaujímají něco málo přes 70 %, tvoří dominantní část pětislabičných segmentů. Naopak velmi zřídka se vyskytuje pětislabičný jednoiktový ascendentní sled, a to pouze se zastoupením 1,12 %.

Počet ikty	Rytmus	Absolutní četnost	Relativní četnost
1 iktus	ASee	3	1,12 %
	pDE	10	3,75 %
	jiné	11	4,12 %
2 ikty	AS+AS	4	1,50 %
	AS+ASe	4	1,50 %
	DE+DE	66	24,72 %
	pDE+DE	24	8,99 %
	AKR	27	10,11 %
	AKRe	27	10,11 %
	AKRee	7	2,62 %
	pAKR	26	9,74 %
	pAKRe	13	4,87 %
	jiné	19	7,12 %
3 ikty	AKR+AS	3	1,12 %
	DE+AKR	23	8,61 %
Celkem	x	267	100 %

Tabulka č. 6 - Podrobný popis sledů v pětislabičných segmentech

Jak už bylo řečeno z hlediska rytmického členění se nejčastěji vyskytuje akronymie, ale to pouze z hlediska celkového zastoupení rytmů. Avšak pokud se zaměříme na podrobnější popis sledů, zjistíme, že nejhojněji se vyskytují dvojiktové descendentní sledy (24,72 %). Dvěma nejméně častými sledy, které se v analyzovaném vzorku vyskytly se stejnou četností, a to každý třikrát, jsou ascendentní se třemi příklonkami a kombinace akronymického a ascendentního sledu.

Pětislabičné jednoiktové segmenty

V rámci pětislabičných segmentů mají jednoiktové segmenty nejmenší relativní četnost výskytu (8,99 %). Z pohledu rytmického členění se nejčastěji vyskytuje kategorie jiné, která představuje kombinaci ascendentního a descendentního sledu. Poté následuje descendentní sled s předklonkou, jehož výskyt je o jeden méně než nejhojněji zastoupený pětislabičný jednoiktového sledu. V analyzovaném vzorku se ascendentní sled objevuje pouze v kombinaci se třemi příklonkami, přičemž se neobjevil ani jeden případ ascendentního pětislabičného sledu jako celku.

1. Ascendentní sled
 - a. Ascendentní sled se třemi příklonkami AS₃ee
 0795.01-k2 kàn**tái**shang-qu-le. (PN+ZT+AT+AT+AT)
2. Descendentní sled
 - a. Descendentní sled s předklonkou pDE
 0734.07-k2 ni-**cān**jiā₁-le-ma? (ON+ZT+ON+AT+AT)
 0714.02-k2 jiu-**bié**-děng-ta-le, (ON+ZT+PN+AT+AT)
3. Jiné
 - a. Kombinace ascendentního a descendentního sledu AS+DE
 0773.03-k3 hai-me₂-jiàngo-ne. (ON+ON+PI+AT+AT)
 0798.05-k2 jiu-huí-**xiāng**-qu-le. (ON+PN+ZT+AT+AT)

Pětislabičné dvojiktové segmenty

Jak je již zmíněno výše, převážná část pětislabičných dvojiktových segmentů je tvořena akronymickým či dvěma po sobě následujícími descendentními sledy. Dohromady zastupují necelé tři čtvrtiny všech pětislabičných segmentů. Z hlediska detailního popisu rytmů, převládá kombinace dvou descendentních sledů. Druhými nejčastěji vyskytujícími se sledy jsou akronymický jako celek a akronymický s příklonkou, přičemž četnost jejich výskytu je naprosto totožná (10,11 %). Velmi těsné hodnoty relativní četnosti výskytu

jsou u akronymického sledu s předklonkou (9,74 %) a kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou (8,99 %). Stejně tak shodná hodnota četnosti výskytu je i u dvou sledů s nejmenší frekvencí výskytu. U obou případů se jedná o ascendenci, avšak jeden je tvořen dvěma ascendentními sledy jako celky, kdežto druhý je tvořen kombinací dvou ascendentních sledů s příklonkou. V rámci pětislabičných dvojiktových segmentů se lze poměrně často také setkat s rytmem, který je tvořen ascendentním a descendentním sledem, přičemž je mezi nimi vložena předklonka či příklonka, kdy se iktus realizuje na druhé a čtvrté slabice.

1. Ascendentní sled		
a. Kombinace dvou ascendentních sledů		AS+AS
0719.04-k1	ta-rěn-jī-nai ₄ -hán, (ON+PN+PI+ON+ZT)	
0722.06-k2	zǐxì-d-chuándá (PN+PI+AT+PN+PI)	
b. Kombinace dvou ascendentních sledů s příklonkou		AS+ASe
0779.01-k1	huò-kū-huo ₄ -xiào-d, (PN+PI+ON+ZT+AT)	
0763.01	shě-jìn-qiú-yuǎn-ne? (PN+ZT+PN+ZT+AT)	
2. Descendentní sled		
a. Kombinace dvou descendentních sledů		DE+DE
0752.05	you ³ -shenme-tiānshu. (OI+AT+AT+ZT+AT)	
0782.06	ni ³ men-shi-xiōngdi (OI+AT+AT+ZT+AT)	
b. Kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou		pDE+DE
0741.21-k2	neng-chéngwei-yi ² -ge (ON+PI+AT+OI+AT)	
0789.08-k2	shi-ta ¹ -d-chángchu. (ON+OI+AT+ZT+AT)	
3. Akronymie		
a. Akronymie jako celek		AKR
0766.04-k2	lùse-d-cǎoyuán. (ZT+AT+AT+PN+PI)	
0756.15-k1	wo ³ men-d-xiào zhǎng . (OI+AT+AT+PN+ZT)	
b. Akronymie s příklonkou		AKRe
0788.06-k2	yi ³ jing-zhǎng-máor-le. (OI+AT+PN+ZT+AT)	
0780.03	rénmin-ribào-d (PI+AT+AT+PI+AT)	
c. Akronymie se dvěma příklonkami		AKRee
0781.04-k2	nǐ-d-xīn-le-ba!?	(PI+AT+PI+AT+AT)
0783.01	wáng-damā-nar ₄ -qu (ZT+AT+PI+ON+AT)	

	d. Akronymie s předklonkou	pAKR
0782.07-k1	ni-gei ³ -ta-xiě- xìn , (ON+OI+AT+PN+ZT)	
0784.11-k1	ta-bāng-ni-d-máng, (ON+PI+AT+AT+PI)	

	e. Akronymie s předklonkou i příklonkou	pAKRe
0743.03-k2	ni- shòu deliǎo-ma? (ON+ZT+AT+PI+AT)	
0701.08	jiu-fǎnle- cháng -le. (ON+PI+AT+ZT+AT)	

4. Jiné

0701.01-k1	běi jīng -d-shi ² hour, (PN+ZT+AT+OI+AT)	AS+p/e+DE
------------	--	-----------

Pětislabičné tříiktové segmenty

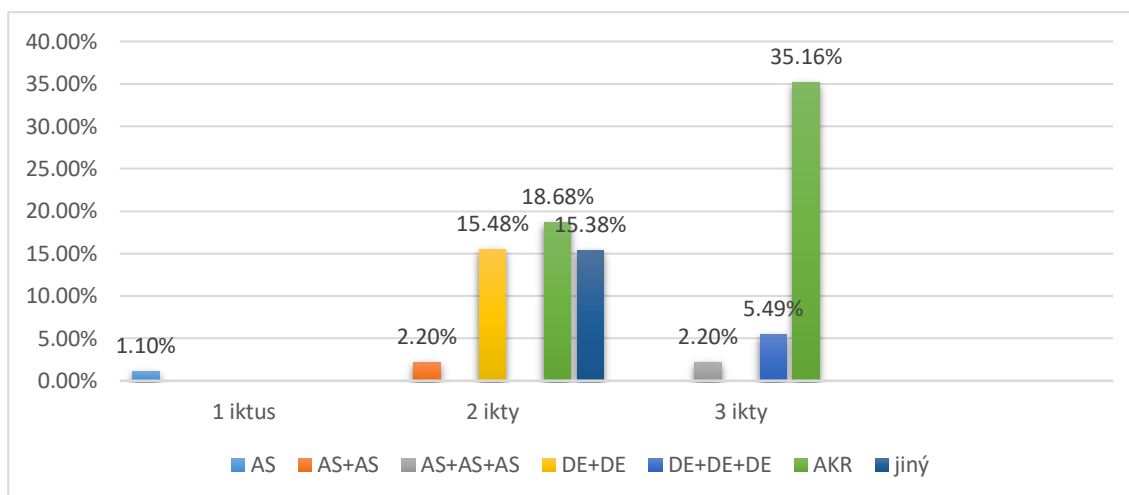
Počet pětislabičných tříiktových segmentů je téměř totožný s počtem pětislabičných jednoiktových segmentů, přičemž se liší pouze o dva. Tyto segmenty vznikají dvěma různými kombinacemi sledů, a to akronymického sledu s ascendentním nebo descendentním sledu s akronymickým. V analyzovaném vzorku převládá možnost druhá, tedy descendentní sled s akronymickým. Ikty se realizují na lichých slabikách, tj. první, třetí a pátá.

1. Akronymie

	a. Kombinace akronymického a ascendentního sledu	AKR+AS
0722.02-k1	zài-nǚ lì -yi-dianr ³ , (PI+PN+ZT+AT+OI)	
0732.08-k1	zhè-ke-shù-d- pí , (PI+AT+PI+AT+ZT)	
	b. Kombinace descendentního a akronymického sledu	DE+AKR
0718.03-k1	wo ³ men-chéngshilǐ, (OI+AT+PI+AT+PI)	
0738.01	yi ³ jīng-hǎo-ji- nián (OI+AT+PI+AT+ZT)	

Šestislabičné segmenty

Korpus obsahuje celkem 91 šestislabičných segmentů, které se mohou vyskytovat s jedním, dvěma nebo třemi ikty.

Graf č. 5 – Sledy v šestislabičných segmentech

S absolutní četností 47 převládají dvojičkové segmenty, avšak skoro se stejným zastoupením (43) se vyskytují i tříičkové segmenty. Segmenty tvořené dvojičkovým a tříičkovým akronymickým rytmem dohromady pokrývají více jak polovinu šestislabičných segmentů. V analyzovaném vzorku se vyskytuje pouze jeden jednoičkový šestislabičný segment (1,10 %).

Počet iktů	Rytmus	Absolutní četnost	Relativní četnost	
1 iktý	ASee	1	1,10 %	1,10 %
2 ikty	AKRee	1	1,10 %	51,65 %
	pAKR	7	7,69 %	
	pAKRe	7	7,69 %	
	pAKRee	2	2,20 %	
	AS+ASe	1	1,10 %	
	ASee+AS	1	1,10 %	
	DE+DE	6	6,59 %	
	pDE+DE	8	8,79 %	
	jiné	14	15,38	
3 ikty	AKR+AS	9	9,89 %	47,25 %
	DE+AKR	8	8,79 %	
	DE+AKRe	6	6,59 %	
	pAKR+AS	3	3,30 %	
	pDE+AKR	6	6,59 %	
	AS+AS+AS	2	2,20 %	
	DE+DE+DE	5	5,49 %	
	jiné	4	4,40 %	
Celkem	x	91	100 %	

Tabulka č. 7 – Podrobný popis sledů v šestislabičných segmentech

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že u šestislabičných segmentů jsou kombinace jednotlivých sledů poměrně rozmanité. I když jako celek převládá akronymie, z hlediska podrobnějšího popisu jednotlivých rytmů si lze povšimnout, že nejčastěji jsou rytmy tvořeny kombinací ascendentního a descendentního sledu, kdy je mezi ně vložena předklonka či příklonka – kategorie jiné. Poté následují tříiktové segmenty tvořeny descendentním a akronymickým sledem a se stejným počtem se vyskytují i dvojiktové segmenty tvořeny dvěma descendentními sledy. U jedno-, dvoj- a tříiktových segmentů se nejméně často vyskytuje ascendentní sled, popř. u dvoj- a tříiktových segmentů kombinace ascendentních sledů.

Šestislabičné jednoiktové segmenty

Tento segment se v rámci šestislabičných kól vyskytl pouze jedenkrát.

1. Ascendentní sled

- a. Ascendentní sled se třemi příklonkami AS₃ee

0794.01-k1 ta-xiū-**ji**à-d-shihour, (ON+PN+ZT+AT+AT+AT)

Šestislabičné dvojiktové segmenty

Z hlediska obecného popisu se nejčastěji vyskytuje akronymický sled, avšak pokud se znovu zaměříme na podrobnější popis, zjistíme, že nejvíce zastoupena je kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou. Druhými nejhojněji se vyskytujícími se sledy jsou akronymický s předklonkou a akronymický s předklonkou i příklonkou, kdy jsou oba zastoupeny se stejným počtem výskytů, a to sedmkrát. Tak jako u předchozích méněslabičných dvojiktových segmentů, tak i zde byla vymezena kategorie jiné. U šestislabičných dvojiktových segmentů jsou do této skupiny zahrnuty segmenty tvořeny akronymickým a bezprostředně následujícím descendentním sledem, stejně tak jako u méněslabičných, tvořeny ascendentním a descendentním sledem s vloženou předklonkou či příklonkou

1. Ascendentní sled

- a. Kombinace dvou ascendentních sledů s příklonkou AS+AS_e

0723.07-k3 dou-shùn-xīn-ru₂-yì-ne? (ON+PN+PI+ON+PI+AT)

- b. Kombinace dvou ascendentních sledů se dvěma příklonkami AS₂ee+AS

0745.02 kètīngli-d-dì**bǎn** (PN+PI+AT+AT+PN+ZT)

2. Descendentní sled

a. Kombinace dvou descendentních sledů DE+DE

0730.07-k2 wúlun-shenme-huàishì (ZT+AT+AT+AT+PI+AT)

0708.05-k3 yāpo-d-hen-lìhai. (PI+AT+AT+AT+ZT+AT)

b. Kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou pDE+DE

0757.07-k3 gei-ta¹-d-túdi-le. (ON+OI+AT+PI+AT+AT)

0749.14 wo-lìkè-tìhuile (ON+ZT+PN+PI+AT+AT)

3. Akronymie

a. Akronymie se dvěma příklonkami AKRee

0757.08-k1 wo³men-dàxuéli₃-d (OI+AT+PN+PI+ON+AT)

b. Akronymie s předklonkou pAKR

0698.04 ba-sìren-d-zàngfǔ (ON+PI+AT+AT+PN+ZT)

0756.07-k2 jiǎo-dìxia-d-mùbǎn, (PN+PI+AT+AT+PN+PI)

c. Akronymie s předklonkou i příklonkou pAKRe

0769.03-k2 shì-zhōngxué-bìyè-d. (ON+PI+PN+PN+PI+AT)

0710.10 wo-yǐjing-tīng-shú-le. (ON+PI+AT+PN+ZT+AT)

d. Akronymie s předklonkou a dvěma příklonkami AKRee

0757.08-k1 wo³men-dàxuéli₃-d (OI+AT+PN+PI+ON+AT)

4. Jiné

0775.10-k2 chuànbùguo₄-qì-lai-le. (PI+AT+ON+ZT+AT+AT)

AKR+DE

0786.02 dao-guǎngzhōu-d-lu⁴cheng (ON+PN+PI+AT+OI+AT)

AS+p/d+DE

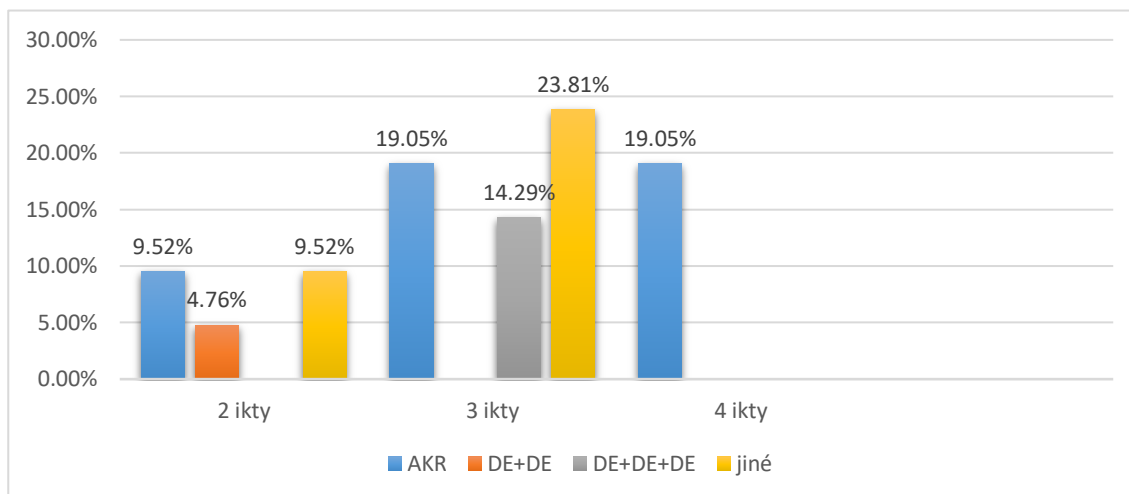
Šestislabičné tříikové segmenty

Dvěma nejhojněji vyskytujícími se rytmy jsou descendentní sled v kombinaci s akronymickým, který se vyskytuje osmkrát, a kombinace descendentního a dvou ascendentních sledů, které dohromady vytvoří akronymickou strukturu. Zřídka, pouze třikrát, se stejně jako u dvojkotvých segmentů vyskytují kombinace ascendentních sledů. Častějšími jsou tři po sobě následující descendentní sledy. I zde je kategorie jiné, která je tvořena akronymickým a descendentním sledem, kdy je mezi ně vložena předklonka či příklonka. V jednom případě navíc předchází akronymickému sledu předklonka.

1. Ascendentní sled
- a. Kombinace tří ascendentních sledů AS+AS+AS
- 0773.03-k1 xīqí-gu₃guài-d-shìr, (PN+PI+ON+PI+AT+PI)
- 0798.04-k1 daorèn-yihou⁴-bu-**jiǔ**, (ON+PI+AT+OI+AT+ZT)
2. Descendentní sled
- a. Kombinace tří descendentních sledů DE+DE+DE
- 0699.05-k1 jiù-zai-**zhè**-ge-di⁴fang, (PI+AT+ZT+AT+OI+AT)
- 0749.14 ta¹-d-sīxiang-gǎnqīng. (OI+AT+PI+AT+PI+AT)
3. Akronymie
- a. Kombinace akronymického a ascendentního sledu AKR+AS
- 0757.01-k3 yōushengdui⁴-d-duì**zhǎng**. (PI+AT+OI+AT+PN+ZT)
- b. Kombinace descendentního a akronymického sledu DE+AKR
- 0715.01-k1 **zè**me-dà-yi-kuai-bīng, (ZT+AT+PI+AT+AT+PI)
- 0744.03 kāizh-**chuāng**z-shuì-jiào (PI+AT+ZT+AT+PN+PI)
- c. Kombinace descendentního a akronymického sledu s příklonkou DE+AKRe
- 0734.07-k1 yìshu-zhǎnlanhuì-d (PI+AT+PI+AT+PI+AT)
- 0719.01-k1 yin¹wei-shòule-**hán**-le. (OI+AT+PI+AT+ZT+AT)
- d. Kombinace akronymického sledu s předklonkou a ascendentního sledu pAKR+AS
- 0777.01 zai-yīmao₄**jiān**-pángbiānr. (ON+PI+AT+PI+AT+PI)
- 0741.02-k2 yong-ruǎn-yi-dianr³-d-**bù** (ON+PI+AT+OI+AT+ZT)
- e. Kombinace descendentního sledu s předklonkou a akronymického rymtů pDE+AKR
- 0782.09-k2 ta-**chēng**zan-shen²me-rén. (ON+ZT+AT+OI+AT+PI)
- 0701.09-k2 wo-jiù-dao-**nǐ**-nar-qù. (ON+PI+AT+ZT+AT+PI)
4. Jiné
- 0736.09-k2 zhǔnbeihao³le-méi-you. (PI+AT+OI+AT+PI+AT)
- AKR+p/e+DE

Sedmi- a víceslabičné segmenty

Sedmi- a víceslabičné segmenty nezaujímají ani 1 % z celkového procentuálního zastoupení segmentů. Nejméně iktové segmenty jsou tvořeny minimálně dvěma ikty, takových se ve vzorku vyskytuje celkem 5. Naopak nejvíce iktovým segmentem je čtyřiktový, který se však v analyzovaném vzorku vyskytuje nejméně často. Největší část tvoří tříiktové segmenty, které pokrývají více jak polovinu sedmi a více slabičných segmentů.

Graf č. 6 – Sledy v sedmi- a víceslabičných segmentech

Nejhojněji zastoupeny (23,81 %) jsou tříiktové segmenty označeny jako jiné. Ty budou podrobně rozepsány u příslušné podkategorie. Druhými nejčastějšími rytmy jsou dvojiktový a tříiktový akronymický, které zaujímají zcela totožnou část (19,05 %). Tyto tři výše zmíněné rytmy tak zaujímají více než tři pětiny. Naopak pouze s jedním výskytem je zastoupen dvojiktový descendentní sledy.

Počet iktů	Rytmus	Absolutní četnost	Relativní četnost	
2 ikty	AKRee	2	4,76 %	23,81 %
	pDE+DE	1	4,76 %	
	jiné	2	9,52 %	
3 ikty	DE+AKR	1	4,76 %	57,14 %
	pDE+AKR	2	9,52 %	
	pDE+AKRe	1	4,76 %	
	DE+DE+DE	3	14,29 %	
	jiné	5	23,81 %	
4 ikty	DE+DE+AKR	2	9,52 %	19,05 %
	DE+DE+AKRe	1	4,76 %	
	DE+AKR+ASe	1	4,76 %	
celkem	x	21	100 %	

Tabulka č. 8 – Podrobný popis sledů v sedmi- a víceslabičných segmentech

Sedmi- a víceslabičné segmenty dvojitkové

V rámci této kategorie se vyskytují tři různé kombinace rytmů. Nejpočetnější je kategorie jiné, jejichž rytmus je složen z více různých sledů. První z nich je složen z ascendentního a dvou descendentních sledů, druhý z nich je typická kombinace ascendentního a descendentního sledu s vloženou předklonkou nebo příklonkou. Se stejným počtem výskytu je ve dvojitkových segmentech i akronymický rytmus se dvěma příklonkami.

1. Akronymie

a. Akronymie se dvěma příklonkami

AKRee

0760.08-k2 shuo¹-ta-shang₄-nán**jīng**-qu-le (OI+AT+ON+PN+ZT+AT+AT)

2. Descendentní sled

a. Kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou

pDE+DE

0791.05-k2 ba-shuǐguo-**zhuāng**qilai-ba. (ON+PI+AT+ZT+AT+AT+AT)

3. Jiné

0790.03 wo-shàng-**zhōng**xue-d-shi²hour (ON+PN+ZT+AT+AT+PI+AT)

AS+DE+DE

0706.03 dao-fā-**kuáng**-d-chéngdu-le. (ON+PN+ZT+AT+PI+AT+AT)

Sedmi a víceslabičné segmenty tříikové

S největší četností, se stejně jako u předchozích segmentů vyskytuje kategorie jiné, která zahrnuje kombinace ascendentního sledu s descendentním, za nímž následuje další ascendentní sled, dále akronymického a descendentního sledu s vloženou předklonkou nebo příklonkou, dva ascendentní sledy, za nimiž je připojena příklonka, či předklonka, za níž následuje descendentní sled a kombinace akronymického a descendentního sledu s vloženou předklonkou nebo příklonkou, přičemž akronymickému rytmu předchází příklonka.

1. Akronymie

a. Kombinace descendentního a akronymického sledu

DE+AKR

0758.01-k2 xiāngxin-ta-bu²-hui-biàn-xīn. (PI+AT+AT+OI+AT+PN+PI)

b. Kombinace descendentního sledu s předklonkou a akronymického sledu

pDE+AKR

0760.16-k2 wo-**shé**nme-dou¹-bu-zhidào. (ON+ZT+AT+OI+AT+AT+PI)

c. Kombinace descendentního sledu s předklonkou a akronymického sledu s příklonkou

		pDE+AKRe
0745.07-k2	shi-wénhua ₄ - jiào yujiè-d,	(ON+PI+ON+ZT+AT+PI+AT)
2. Descendentní sled		
a. Kombinace tří descendentních sledů		
		DE+DE+DE
0730.09	hécheng-xiānwei ₂ -d- xìng zhi.	(PI+AT+PI+ON+AT+ZT+AT)
3. Jiné		
0712.06-k1	jūn fá -zhànzhēng-d-shi ² hour	(PN+ZT+PN+PI+AT+PI+AT)
		AS+p/e+DE
0745.08-k2	sǎoshè-wo ₃ men-d-zhèndì.	(PN+PI+ON+AT+AT+PN+PI)
		AS+DE+AS
0712.06-k1	jūn fá -zhànzhēng-d-shi ² hour	(PN+ZT+PN+PI+AT+PI+AT)
		AS+AS+p/e+DE
0787.06-k1	shi-ta ¹ -nei-kai-bùdiàn-d- jiù ji	(ON+OI+AT+AT+PN+PI+AT+ZT+AT)
		pAKR+p/e+DE

Sedmi a víceslabičné segmenty čtyřřiktové

Všechny sedmi a víceslabičné čtyřřiktové segmenty jsou akronymické. V analyzovaném vzorku se vyskytly tři různé kombinace rytmů: dva descendentní sledy v kombinaci s akronymií, dva descendentní sledy v kombinaci s akronymickým sledem s příklonkou a kombinace descendentního, akronymického a ascendentního sledu s příklonkou. První z uvedených se vyskytl nejčastěji a to dvakrát, zbylé dva pouze jednou.

1. Akronymie

a. Kombinace dvou descendentních a akronymického sledu		
		DE+DE+AKR
0771.08-k1	kēxue-yuánjiu-gōngzuozhě,	(PI+AT+PI+AT+PI+AT+PI)
b. Kombinace dvou descendentních a akronymického sledu s příklonkou		
		DE+DE+AKRe
0718.04-k3	jièle-yí-ge-duō-lǐ bài -le.	(PI+AT+PI+AT+PI+PN+ZT+AT)

Shrnutí analýzy segmentů

Analyzovaný vzorek se skládá z celkem 3082 segmentů tvořených jednou až devíti slabikami. Nejpočetnější je zastoupení dvojslabičných segmentů (35,82 %). Z hlediska prominence se nejčastěji vyskytuje atonická slabika, za níž následuje plně tónická slabika iktová.

Typ	Počet	Podtypy	Ikty	Počet
Akronymie	775 25,1 %	Akronymie jako celek	2-3	527 17,1 %
		Akronymie s předklonkou	2-3	109 3,5 %
		Akronymie s příklonkou	2-3	116 3,8 %
		Akronymie s předklonkou i příklonkou	2-3	23 0,7 %
Descendence	1445 46,9 %	Jeden sled	1	790 25,6 %
		Jeden sled s předklonkou	1	365 11,8 %
		Dva nebo tři sledy	2-3	258 8,4 %
		Dva sledy s předklonkou	2	32 1,0 %
Ascendentní	706 22,9 %	Jeden sled	1	567 18,4 %
		Jeden sled s příklonkou	1	111 3,6 %
		Dva nebo tři sledy	2-3	22 0,7 %
		Dva sledy s předklonkou	2	6 0,2 %
Ostatní	156 5,1 %	Jednoslabičné	1	84 2,7 %
		jiné	1-3	72 2,3 %

Výše uvedená tabulka obsahuje kompletní přehled rytmického členění segmentů. Zjištěné hodnoty jsou komparovány s výsledky analýzy T. Slaměňkové³⁰, které jsou založeny na analyzování prvních padesáti hesel z *Učebního slovníku jazyka čínského*.

³⁰ Slaměňková, 2015: 64-82.

Z těchto celkových výsledků je zřejmé, že převážná část segmentů je tvořena descendentním sledem (46,9 %). Při porovnání s výsledky T. Slaměňíkové bylo zjištěno, že stejně tak i v její analýze, je značná část tvořena descendentním sledem (49,0 %). V rámci komparovaných vzorků převládá descendance jako celek, avšak četnost výskytu v tomto vzorku je o 6 % nižší než ve vzorku T. Slaměňíkové. V obou vzorcích v rámci akronymie převládá akronymický sled jako celek, tj. bez předklonek či příklonek. (17,1 % a 18,0 %). Nejméně často zde vyskytují dva ascendentní sledy s předklonkou (0,2 %), tento případ se však v analýze T. Slaměňíkové ani jednou neobjevil. Ve vzorcích se vyskytl znatelnější rozdíl ve výsledcích počtu descendance tvořené dvěma nebo třemi sledy, přičemž rozdíl tvoří 3,6 %. Naopak v téměř totožném procentuálním zastoupení v obou provedených analýzách se vyskytuje akronymie s předklonkou i příklonkou, kdy rozdíl mezi vzorky tvoří pouze 0,2 %. V tomto vzorku je druhým nejčastějším sledem ascendentní sled jako celek (18,4 %), naopak ve srovnání s komparovanou analýzou, se na druhém místě vyskytuje akronymie jako celek (18,0 %), která v této analýze zaujímá třetí místo. Nejnižší četnost výskytu mají dva ascendentní sledy s předklonkou, které se v analýze vyskytují pouze šestkrát (0,2 %). Až na drobné odchylky, se výsledky v mé analýze víceméně shodují s výsledky analýzy T. Slaměňíkové.

Analýza kól

Lineární členění kól

Analýzovaný vzorek obsahuje celkem 1528 kól. Při podrobnější analýze kól bylo zjištěno, že 1 kól je v průměru tvořen 2 segmenty a 5,4 slabikami. Následující tabulka uvádí četnost výskytu jedno- až šestisegmentálních kól.

Počet segmentů	Absolutní četnost	Relativní četnost
1 segment	411	26,90 %
2 segmenty	739	48,36 %
3 segmenty	328	21,47 %
4 segmenty	41	2,68 %
5 segmentů	8	0,52 %
6 segmentů	1	0,07 %
Celkem	1528	100 %

Tabulka č.10 – Velikost kól podle počtu segmentů

Ve výše vypracované tabulce jsou uvedeny jak absolutní, tak relativní hodnoty četnosti výskytu. Nejhojněji se vyskytují dvojsegmentální kóla, která tvoří necelou polovinu (48,36 %) z celkového počtu kól. Se zhruba dvacetiprocentním rozdílem následují jednosegmentální kóla (26,90 %). Dohromady tyto dva typy tvoří přibližně dvě třetiny všech segmentů. Nejdelší je šestislabičný kólon, který se vyskytl pouze jednou. Z níže uvedené tabulky je zřejmé, že mezi třísegmentálními a čtyř a více segmentálními kóly nastává markantní propad.

Jednosegmentální kóla

0702.02-k1 wo-suàn**shù**,

Dvojsegmentální kóla

0719.05-k2 suàn-shi hánle-xīn-le.

Třísegmentální kóla

0705.14-k1 xiàtian huáng**hūn**-shì₂hour-d yúncai,

Čtyřsegmentální kóla

0769.04 ni-**rèn**shi nèi-wei chuān-pídà**yī**-d fu¹ren-ma?

Pětisegmentální kóla

0716.01 díren yěxu **bú**-hui-gōngji bú-shèfáng-d chéngshi.

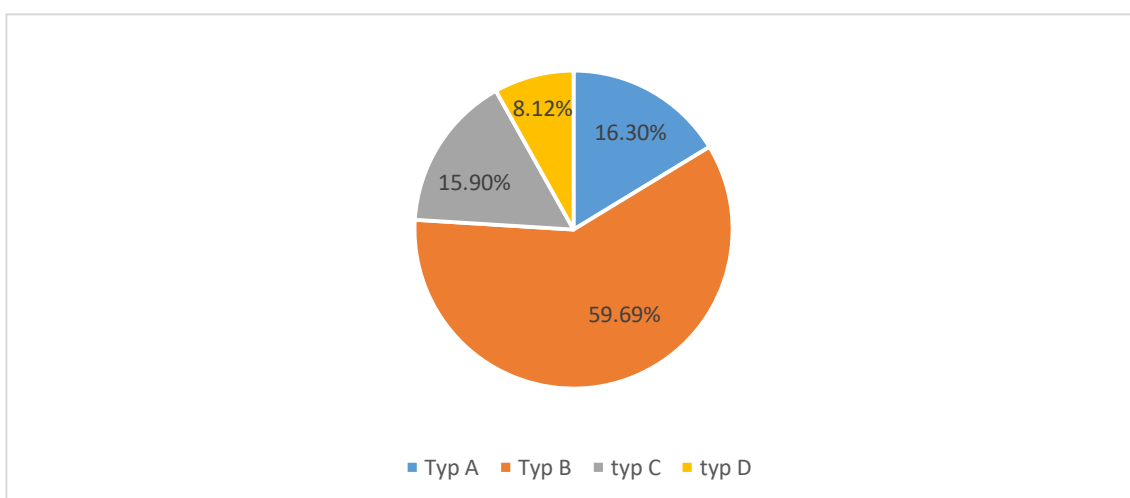
Šestisegmentální kóla

0728.04 māmā měi-tian-wǎnshang zuò-zai chuáng**yánr**shang gei³-wo jiǎng-**gù**shi.

Rytmické členění kól

Analýza kól byla provedena v návaznosti na vyhodnocení dílčích segmentů. V rámci rytmičké analýzy segmentů byly stanoveny čtyři skupiny. Typ A je vymezen pro kóla jednosledová, typ B zahrnuje dvoj- a vícesledová kóla, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí, typ C naopak značí kóla u nichž na hranici segmentů dochází k bezprostřednímu sousedství arzí. Nejméně frekventovaným typem je typ D, který označuje typ kóla, u něhož vložená atonická slabika způsobila to, že nedochází k bezprostřednímu sledu arzí. Nejvíce se v analyzovaném vzorku vyskytuje se zastoupením 59,69 % typ B, druhým nejčastějším typem je typ A (16,30 %). Za ním velmi těsně následuje typ C (15,90 %) a nejméně často se vyskytuje typ D (8,12 %). Při přepisu sledů byly použity následující značky:

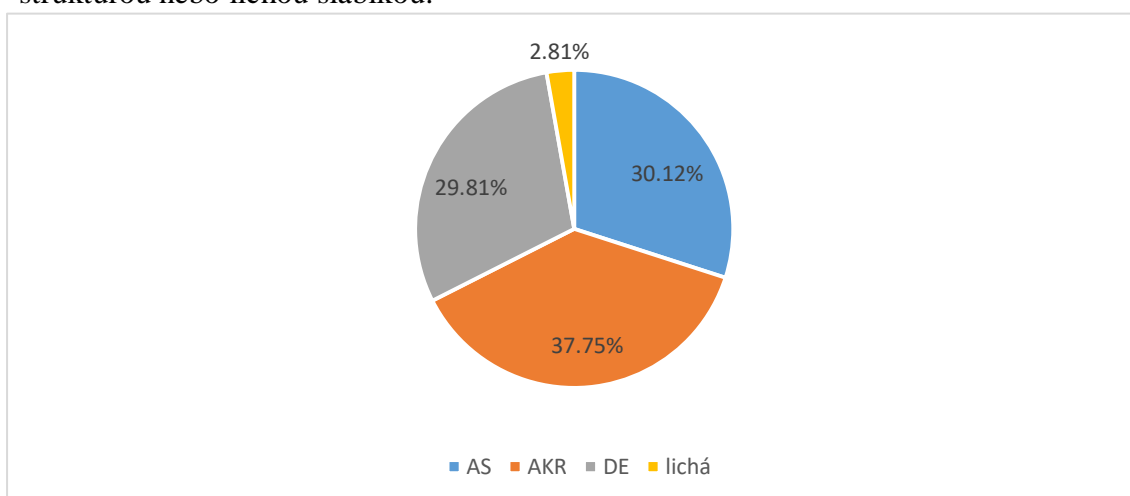
- \ descendentní sled
- °\ descendentní sled předklonkou
- / ascendentní sled
- /° ascendentní sled s příklonkou
- V tříslabičný akronymický sled
- \ / akronymická struktura tvořená descendentním a ascendentním sledem
- | lichá slabika

Graf č. 7 – Zastoupení typů kól

Typ A - Jednosledová kóla

Jak je již z názvu podkapitoly zřejmé, jsou tato kóla tvořena pouze jedním sledem. Mohou být tvořena ascendentním sledem, descendentním sledem, tříslabičnou akronymickou strukturou nebo lichou slabikou.

Graf č. 8 – Rytmičké sledy v jednosledových kólech

U výše uvedeného grafu si lze povšimnout, že největší podíl grafu zaujímá akronymie, která tvoří 37,75 % jednosledových kól. Poté následuje ascendentní sled (30,12 %) a velmi těsně za ním s rozdílem zhruba 0,3 % (tj., rozdíl dvou sledů) následuje descendentní. Lichá slabika se vyskytuje pouze v zastoupení 2,81 %.

1. Ascendentní sled

0701.06-k2	shi-chángshì,	/
0739.05-k2	jié-bīng-le.	/°

2. Descendentní sled

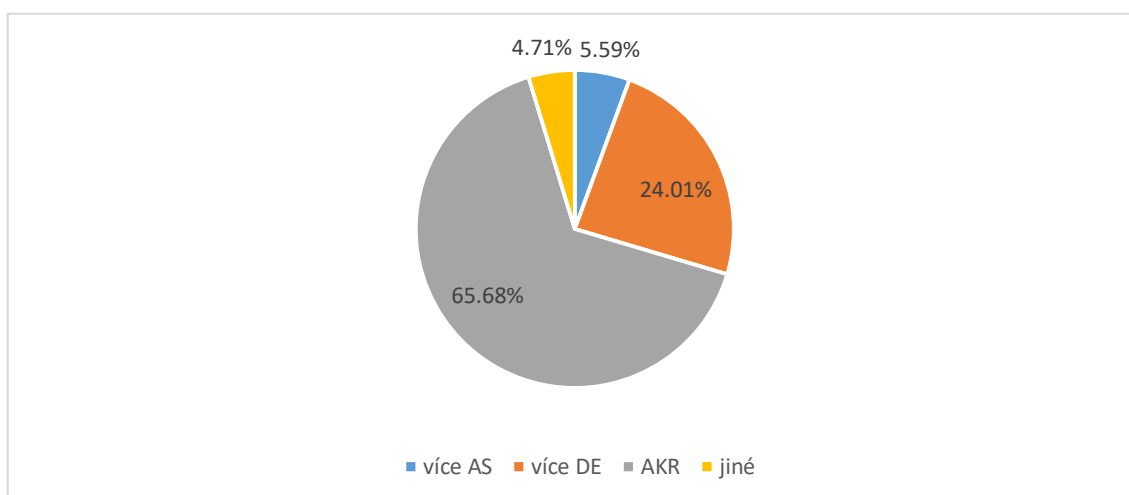
0785.08	kǎoshang-le-ma?	\
0734.07-k2	ni-cānjiā-le-ma?	°\

3. Akronymický rytmus

0782.03-k1	zhè-zhōng-huār,	V
0751.02	you-duōshào-ren ² ?	°V
0754.05-k2	hékuāng-nǐ-ne.	V°
0743.03-k2	ni- shòu deliǎo-ma?	°V°

Typ B - Kóla bez bezprostředního sousedství arzí

Tento typ tvoří necelých 60 % analyzovaných kól a zaujímá největší část vzorku. Nejhojněji jsou zastoupena dvojsledová kóla, naopak nejméně zastoupená, ale nejdelší kóla jsou pětisledová. S výrazným rozdílem převládá akronymický sled, který se může vyskytovat jako jednoduchá akronymická struktura (V), akronymická struktura s opakujícím se descendentním sledem (VV), akronymická struktura s opakujícím se ascendentním sledem (V/), nebo akronymická struktura s opakujícím se descendentním i ascendentním sledem (V/V). Druhými nejčastěji zastoupenými kóly jsou ta, která se skládají z více descendentních sledů (24,01 %) a za nimi následují kóla s více ascendentními sledy (5,59 %). Nejmenší část tvoří kategorie jiné (4,71 %). Pokud za ascencí přímo následuje descence, je zde pouze jeden iktus Ne vždy se tedy rovná počet sledů počtu iktů.

Graf č. 9 – Rytmické sledů v kólech bez bezprostředního sousedství arží

1. Opakování ascendentního sledu

0744.01-k2	sǎochú wén máng ,	//
0753.02-k2	wo- zhēn xìnshí-le.	//°
0756.06-k1	shi-guójiā-d cáifù.	/°/
0734.02-k1	dàshǐ daorèn-yihou ⁴ -bu- jiǔ ,	////

2. Opakování descendentní sledu

0756.14-k1	zhè-xie-fángz,	\\
0779.05-k2	yong- shén me-chēnghu?	°\\
0699.09-k2	háiz dou- kùn -le.	\°\
0708.02-k2	zhè -yang-yi ² -ge hǎo-tóngzhi,	\\°\

3. Akronymický rytmus

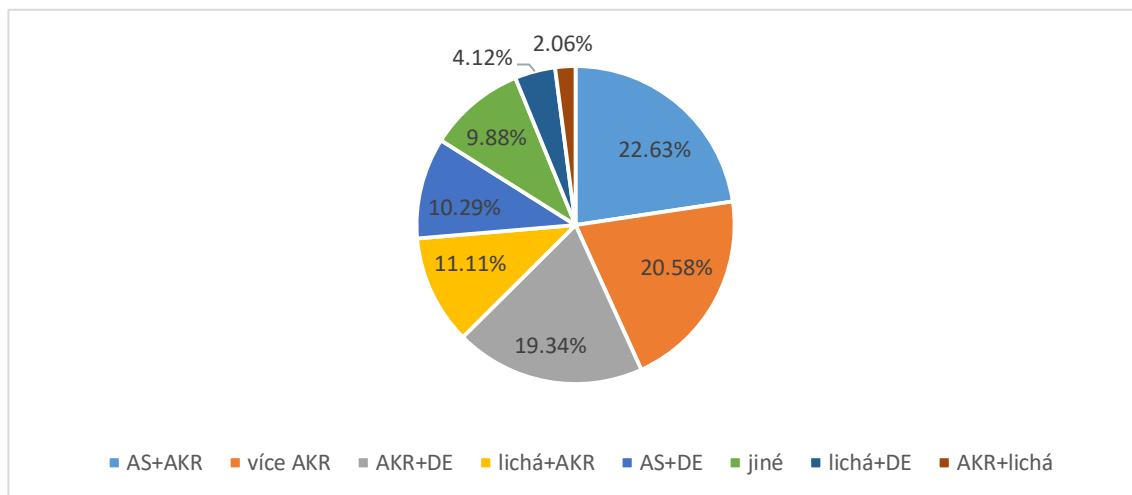
0699.03-k3	kùn-zai-guǎng zhōu -le.	V°
0731.01-k1	díren dēnglù-yi ₃ hòu,	V//
0739.11-k2	wo ³ men-jiu-dòngshēn dao-běi fāng -qu.	V//°
0729.01-k3	piāo-yáng-dù-hǎi móu shēng -qu-le.	V//°°
0794.04-k2	zǒngshi guǎi-wǎnr-mò- jiǎo -d,	V\°
0744.03	kāizh- chuāng z-shuì-jiào hen-wèi shēng .	V\\
0725.09-k1	wo ³ men-jiēchuan ₁ le ta ¹ -d-yīnmóu-yi ₃ hòu,	V\\//
0702.02-k2	kǎole-ge yǐ .	V\

4. Jiné

0706.09-k2	wo-xiǎo-dìdi,	∧
0763.07-k3	ni-ba ₃ -zhè-pian-yèz yā-yi-huir ³ ,	∧∨
0713.03-k3	xièrèn-hòu jiu-huí-xiāng-qu-le.	∨∧

Typ C - Kóla s bezprostředním susedstvím arzí

Z celkového analyzovaného vzorku zaujímají kóla s bezprostředním susedstvím arzí 15,90 %, což je po typu D druhý nejnižší výskyt. Jedná se o susedství arzí, kdy je jedna arze umístěna na konci segmentu, který předchází segmentu, u něhož je arze umístěna na začátku segmentu. Arze, které se sebou susedí, mohou mít buď stejný nebo odlišný stupeň prominence. V případě odlišného stupně prominence se ta s menším stupněm podřizuje prominenci se stupněm vyšším. Pokud jsou obě prominence stejného stupně, uplatňuje se zde akronymické pravidlo.³¹ Nejčastěji zastoupeny jsou kombinace ascendentního a akronymického sledu, kombinace více akronymických sturktur a kombinace akronymie a descendentní sledu, přičemž každá z nich zaujímá zhruba jednu pětinu. Dohromady tedy tvoří okolo tří pětin. Naopak jen ojediněle (2,06 %) se vyskytuje kombinace akronymie s lichou slabikou. Susedství arzí je značeno pomocí znaménka +. V rámci tohoto typu se vyskytují dvojsledová, třísledová, čtyřsledová a šestisledová kóla.

Graf č. 10 – Rytmičké sledy v kólech s bezprostředním susedstvím arzí

³¹ Švarný, Uher, 2014: 16-17.

1. Kombinace ascendentního a akronymického sledu

0741.15-k1	wo-kàn tā -zhe-ge-rén,	/+V
0738.07-k1	ta-shuo ₁ -huà jiē jiebābā-d,	/+V°
0712.03	ta-hǎoxiàng biàn le-yi ² -ge-rén.	/+V

2. Kombinace více akronymických sledů

0767.03-k2	ni-bǎ-lǎo jiàng nuó-yi-bu ⁴ -ba.	°V+V°
0748.02-k3	shuō-jī-jù tījī huà -ba.	V+V°

3. Kombinace akronymického a descendentního sledu

0725.07	tā-d-xīfǎr chuān -le.	V+\
0722.02-k2	jiu- dá dedào zhe ⁴ -ge-biāozhun ₃ .	°V+\\

4. Kombinace liché slabiky a akronymického sledu

0718.08-k1	mén guān-d-hen- yán ,	+V
0766.09	tā kū jianqǐlái-le.	+V°

5. Kombinace ascendentního a descendentního sledu

0700.02-k1	ta-shuō-huà suīran- lì hai,	/+\\
0785.14-k2	dàjiā dōu -pà.	/+\

6. Kombinace liché slabiky a descendentního sledu

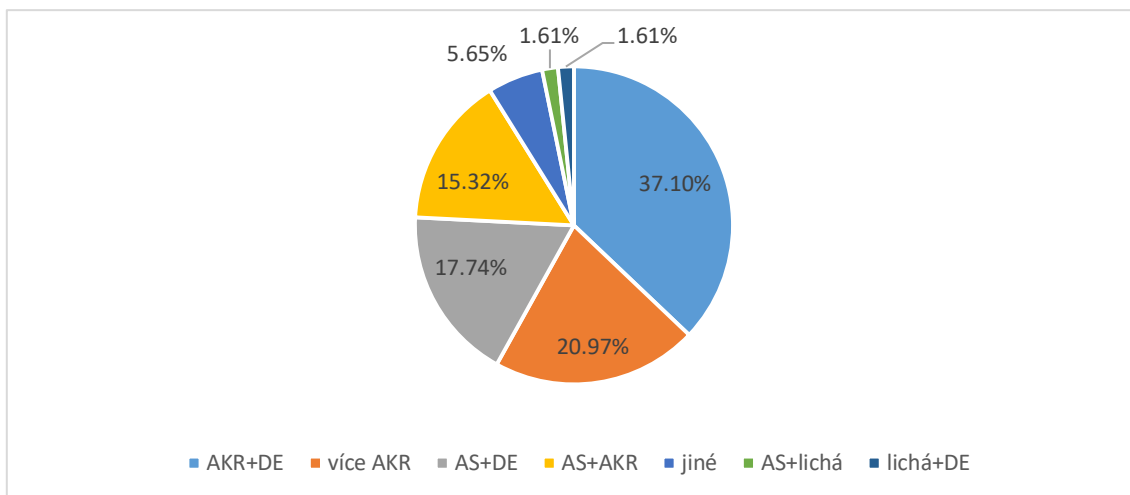
0765.08-k1	yào shēng huó,	+\
0754.06	wǒ méi -you-yìjian.	+\\

7. Kombinace akronymického sledu a liché slabiky

0719.02-k2	shòubuzhu ⁴ hán ,	V+
0742.01-k2	bié -wang-shàng kào !	V+

Typ D - Kóla s vloženou atonickou slabikou bez bezprostředního sousedství arží

Tento typ kóla se ve vzorku vyskytoval nejméně. Jedná se o typ, kdy je mezi jednotlivé sledy vložena atonická slabika, která brání bezprostřednímu sousedství arží. Rytmické členění vypadá v zásadě stejně jako u typu C, ale je vynecháno znaménko + a místo něj je vložena atonická slabika. Dominantní část níže uvedeného grafu s 37,10 % pokrývá kombinace akronymického a descendentního sledu, za kterým následuje kombinace více akronymických sledů. Tyto dvě kombinace zaujímají více jak polovinu grafu.

Graf č. 11 – Rytmičké sledy kól s vloženou atonickou slabikou bez bezprostředního sousedství arzí

1. Kombinace akronymického a descendentního sledu

0725.08 **shéi**-ye-kànbuchuan¹ ta-xīnli-de-mìmi. \V°\

0766.03-k2 **bú**-hui xiang-xià**zài**-d zhe⁴-ge-yàngz. V°\

2. Kombinace více akronymických sledů

0708.07 wo³men **jiān**jué zhènyā fǎn-gémíng-fènzǐ. \V°V

0798.13 **rèn**he-rén dōu-kěyi dao-túshuguǎn-lai kan-shū. V°\V°/

3. Kombinace ascendentního a descendentního sledu

0716.04-k2 dui-tā shi-yí-ge hen-**dà**-d dǎji. /°\

0798.02-k2 měiguó di'**yī**-ren zǒngtong shi-shéi-ma? //°\

4. Kombinace ascendentního a akronymického sledu

0786.02 cong-shànghai dao-guǎngzhōu-d-lu⁴cheng hěn-**yuǎn**. /+V/

0741.07 shuǐ**bà**-d jiànzhū-gōngcheng₂ wánchéng-le. /°V°

5. Kombinace ascendentního sledu a liché slabiky

0756.07-k3 kā-**kā**-d xiǎng. /°|

6. Kombinace liché slabiky a descendentního sledu

0697.01-k2 nín bié-**xiào**hua. |°\

7. Jiné

0713.02-k2 wo³men-liǎng-ge-ren² jiu-bù-yuē-ér-tóng-d **xiào**qilai-le. \V°V°\

0698.04 wùyīng ba-sīren-d-zàng**fǔ** dou-chī-le. /°V°\

Shrnutí analýzy kól

Typ	Počet	Podtyp	počet
Typ A	249 16,3 %	Akronymie	94 6,2 %
		Ascendentní sled	75 4,9 %
		Descendentní sled	73 4,8 %
		Lichá slabika	7 0,5 %
Typ B	912 59,7 %	Akronymie	599 39,2 %
		Více ascendentních sledů	51 3,3 %
		Více descendentních sledů	219 14,3 %
		Jiné	43 2,8 %
Typ C	243 15,9 %	Ascendentní sled a akronymie	55 3,6 %
		Opakování akronymie	50 3,3 %
		Akronymie a descendentní sled	47 3,1 %
		Lichá slabika a akronymie	27 1,8 %
		Akronymie a lichá slabika	5 0,3 %
		Ascendentní a descendentní sled	25 1,6 %
		Lichá slabika a descendentní sled	10 0,7 %
		Jiné	24 1,6 %
Typ D	124 8,1 %	Akronymie a descendentní sled	46 3,0 %
		Opakování akronymie	26 1,7 %
		Ascendentní a descendentní sled	22 1,4 %
		Ascendentní sled a akronymie	19 1,2 %
		Ascendentní sled a lichá slabika	2 0,1 %
		Lichá slabika a descendentní sled	2 0,1 %
		Jiné	7 0,5 %

Analyzovaný vzorek se skládá z 1528 kól tvořených jedním až šesti segmenty. Nejhojněji jsou zastoupena dvojsegmentální kóla, která tvoří skoro 50 %.

Výše uvedená tabulka obsahuje přehled výsledků analýzy kól. V nejhojnějším počtu je zastoupen typ B (59,7 %), tedy kóla bez bezprostředního sousedství arzí, přičemž se skoro 40 % převládá akronymie. Za ním následují kóla tvořená více descendentními sledy (14,3 %). V analýze T. Slaměnikové³² jsou kóla bez bezprostředního sousedství arzí také na prvním místě, avšak na rozdíl od mé analýzy převažuje více descendentních sledů za sebou. Druhým nejčastěji vyskytující se kólon spadá také do typu B, jedná se o kólon tvořen dvěma descendentními sledy (14,3 %). V typu A, který je tvořen pouze jedním sledem převládá akronymie, za níž následuje s rozdílem pouze 1,3 % ascendentní sled. V rámci typu C, tedy kól s bezprostředním sousedstvím arzí se vyskytují tři různé kombinace s velmi podobným procentuálním zastoupením, a to ascendentní sled a akronymie, opakování akronymie a akronymie s descendentním sledem. Typ D, kdy díky vložení atonické slabiky nedochází k sousedství arzí, je celkově nejméně zastoupený typ kóla (8,1 %). V rámci tohoto typu se s nejmenším počtem vyskytují dva různé podtypy, a to ascendentní sled a lichá slabika a lichá slabika s descendentním sledem, kdy se tyto výše zmíněné případy vyskytují pouze dvakrát.

³² Slaměniková, 2016: 64-82.

Závěr

Cílem této bakalářské diplomové práce bylo převedení příkladových vět z *Učebního slovníku jazyka čínského* do elektronické podoby a následná analýza. Analyzovaný vzorek obsahuje celkem 830 vět, 1528 kól, 3082 segmentů a 8249 slabik. Jedna věta je v průměru tvořena 1,8 kóly, 3,7 segmenty a 9,9 slabikami. Dosažené výsledky byly poté komparovány s výsledky T. Slaměňíkové, jejíž výsledky byly zjištěny na základě analýzy prvních padesáti hesel z *Učebního slovníku jazyka čínského*.

Práce byla rozdělena na dvě hlavní části, a to na teoretickou část a na analytickou část. V teoretické části byly vymezeny nejdůležitější pojmy (např. arze, iktus, akronymické pravidlo, suprasegmentální jevy atd.), které jsou důležité pro pochopení této tematiky. Poté byla popsána prozodická transkripce a stěžejní dílo pro tuto práci – *Učebního slovníku jazyka čínského* a typy rytmických sledů. Poté byl popsán postup, jakým bylo postupováno při zpracování vzorku, včetně vyznačování stupňů prominence. Analytická část byla rozdělena na dvě kapitoly – analýza segmentů, kde je uvedeno i zastoupení prominence slabik a analýza kól. Na konci obou kapitol jsou uvedena souhrnná shrnutí výsledků analýzy. Součástí práce je i příložené CD, obsahující podrobnou analýzu segmentů a kól, na které je založena tato práce a také přepis analyzovaných vět do češtiny a čínských znaků. Jedna z příloh je protokol analýzy se souhrnnými výsledky, který může posloužit pro potřeby kompletní zpracování prozodického členění všech vět *Učebního slovníku jazyka čínského*.

Základem pro zpracování bylo převedení příkladových vět do elektronické podoby a následná analýza, která se nejprve zaměřila na lineární členění – věty byly rozděleny na kóla a segmenty, které byly seskupeny podle počtu slabik. Poté došlo k určení prominence slabik, což se stalo výchozím bodem pro vyhodnocování jednotlivých rytmických sledů. Určování rytmických sledů v kólech bylo založeno na předešlé analýze segmentů, podle čehož byla kóla rozdělena podle typů do čtyř skupin. V rámci rytmického členění kól byly uvedeny zkratky, které posloužily k přepisu sledů v kólech. Na konci těchto dvou kapitol – *analýza segmentů* a *analýza kól* byly vypracovány tabulky s výsledky a poté provedena komparace se vzorkem T. Slaměňíkové.

Korpus se skládá ze segmentů, které jsou tvořeny jednou až devíti slabikami. Z hlediska lineárního členění segmentů bylo zjištěno, že dvojslabičný segment, který se

vyskytuje ve více jak jedné třetině případů je nejvíce zastoupeným segmentem. Dvojslabičné, tříslabičné a čtyřslabičné segmenty dohromady zaujímají necelých 85 %.

Z výsledků analýzy prominence slabik bylo zjištěno, že větší část vzorku obsahuje neiktové slabiky, které tvoří více jak 50 %, což může být způsobeno hojným výskytem atonických slabik (31,34 %). Z těchto výsledků je zřejmé, že v promluvě převládají neiktové slabiky nad iktovými, což by se dalo vyložit tak, že čínština přestává být typickým tónovým jazykem.

Z hlediska zastoupení sledů převládá v analyzovaném vzorku descendentní sled, který tvoří zhruba 47 % všech sledů, přičemž je výrazná převaha descence jako celek, tj. s jedním iktem. Poté následuje akronymie, která se vyskytuje v 25,1 % a v rámci níž je nejhojněji zastoupena akronymie jako celek. Ascendence je stejně jako descence nejvíce zastoupena ascendentním sledem jako celkem (s jedním iktem).

Nejčastěji se v korpusu vyskytuje kólon, který je tvořen dvěma segmenty a zaujímá skoro polovinu vzorku (48,36 %). Za dvojsegmentálním kóly se na druhém místě vyskytují jednosegmentální kóla, kdy tyto dva typy kól tvoří zhruba jednu třetinu vzorku. Nejdelším kólem, které se však vyskytuje pouze jednou je šestisegmentální kólon. V rámci rytmického členění kól je dominantní část tvořena dvoj- a vícesledovými kóly, u kterých nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí. Nejmenší část zaujímají kóla, kdy vložená atonická slabika brání bezprostřednímu sousedství arzí. Výsledky této práce se až na drobné odchylky shodují s výsledky T. Slaměnkové.

Přínosem této práce je převedení vět do elektronické podoby, čímž přispěje k postupné digitalizaci *Učebního slovníku jazyka čínského*. Podrobné zpracování analýzy kól a segmentů může posloužit jako základ pro hlubší badatelskou činnost v oblasti prozodie, popřípadě i jiných oblastí jazykovědy.

Resumé v anglickém jazyce

The body of this bachelor thesis is based on transcription of 830 sentences from from Learning Dictionary of Modern Chinese, authored by Oldřich Švarný. The main goal of my thesis is to provide analysis of these sentences and compare them with the results of Tereza Slaměniková.

In the first, theoretical part, I explain the main terms of prosody – colon, segment, syllabic prominence and also described prosody transcription of chinese language. In the analytical part, sentences are divided into smaller rhythmical section - colons and the colons were subdivided into segments. In prosodic analysis, the first step is to discern prominence of syllables. Based of this part, the rhythmical sequence is determined. In the following part, the colons are analysed in the same way as segments are. In the last part, results from analysis are compiled into table and compared.

My bachelor thesis contributes to a completion of Learning Dictionary of Modern Chinese in electronic form. The results can be use for further research.

Key Words: *prozodic transcription, , Learning Dictionary of Modern Chinese, seven degrees of syllable prominence prominece, Oldřich Švarný*

Seznam literatury

- HLADÍKOVÁ, Kamila. *Moderní čínská literatura: učební materiál pro studenty sinologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, 189 s. ISBN 978-80-244-3840-5.
- POSPĚCHOVÁ, Zuzana. *Prozodická transkripce čínštiny a její využití v současnosti*. *Dálný východ*. 2015, roč. 5, č. 2, s. 93-103.
- POSPĚCHOVÁ, Zuzana. *Tónové změny v moderní čínštině ze sociolingvistické perspektivy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. ISBN 978-80-244-5072-8.
- SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. *Rytmické členění příkladových vět Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 1-50)*. *Dálný východ*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016, 6(2), 64-82. ISSN 1805-1049
- ŠVARNÝ, Oldřich. *Hovorová čínština v příkladech 3*. Olomouc Univerzita Palackého, 1998. ISBN 80-7067-819-4
- ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014.
- ŠVARNÝ, Oldřich (1998-2000). *Učební slovník jazyka čínského I-IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 8070679875.
- ŠVARNÝ, Oldřich. *Hovorová čínština: úvod do studia hovorové čínštiny*. Druhé přepracované vydání. Editor David UHER. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001, 190 s. ISBN 80-244-0298-X.
- TŘÍSKOVÁ, H. *12. česko-slovenská sinologická konference (příspěvek)* Praha: ÚDLV A MEZINÁRODNÍ SINOLOGICKÉ CENTRUM CHANG CHING-KUOVY NADACE, 24. 11. 2018
- TŘÍSKOVÁ, Hana. *Acquiring and teaching Chinese pronunciation*. In: Istvan Kecskes ed., *Explorations into Chinese as a Second Language*. Cham: Springer, Educational Linguistics series, 2016. pp. 3–30

TŘÍSKOVÁ, Hana. Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze. *Nový Orient*. 2011a, roč. 66, č. 4, s. 45–50. ISSN 0029-5302.

TŘÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2012, 440 s. ISBN 978-80-246-2181-4.

TŘÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. *Nový Orient*. 2011b, roč. 66, č. 3, s. 40–43. ISSN 0029-5302.

UHER, David a Tereza Slaměnková: Prozodická analýza monologu. *Dálný východ*. 2015, roč. 5, č. 2, s. 104-115.

UHER, David, Xuemin LIU a Jakub VYKOUKAL. *Učebnice čínské konverzace*. Voznice: Leda, 2007, 223 s. ISBN 978-80-7335-109-0.

UHER, David, Jin XUELI a Tereza SLAMĚNÍKOVÁ. *Učebnice čínské konverzace II*. Voznice: Leda, 2016, 306 s. ISBN 978-80-7335-409-1.

Přílohy

Součástí této práce jsou přílohy, které jsou nahrány na přiloženém CD, které obsahuje:

Příloha č. 1 – prozodická transkripce

Příloha č. 2 – překlad do češtiny

Příloha č. 3 – přepis do znaků

Příloha č. 4 –souhrnná analýza

Níže je připojena příloha č. 5 – Protokol analýzy.

Protokol analýzy			
Hesla	0696-0799	Počet segmentů	3082
Počet vět	830	Počet sledů	3804
Počet kól	1528	Počet slabik	8249
Prominence slabik			
Zdůrazněné tónické (1359), plně tónické iktové (2544), plně tónické neiktové (1260), oslabeně tónické iktové (409), oslabeně tónické neiktové (957), atonické (2980)			
Segmenty			
Jednoslabiční jednoiktové (84)			
Dvojslabičné jednoiktové (1104)			
Tříslabičné			
<ul style="list-style-type: none"> • Jednoiktové (617): AS (96), ASe (73), DE (142), pDE (306) • Dvojiktové (265): AKR (265) 			
Čtyřslabičné			
<ul style="list-style-type: none"> • Jednoiktové (115): AS (1), ASe (27), ASee (7), DE (14), pDE (49), jiné (17) • Dvojiktové (518): AS+AS (16), DE+DE (177), AKR (187), AKRe (73), pAKR (65) 			
Pěťslabičné			
<ul style="list-style-type: none"> • Jednoiktové (24): ASee (3), pDE (10), jiné (11) • Dvojiktové (217): AS+AS (4), AS+ASe (4), DE+DE (66), pDE+DE (24), AKR (27), AKRe (27), AKRee (7), pAKR (26), pAKRe (13), jiné (19) • Tříiktové (26): AKR+AS (3), DE+AKR (23) 			
Šestislabičné			
<ul style="list-style-type: none"> • Jednoiktové (1): ASee (1) • Dvojiktové (47): AKRee (1), pAKR (7), pAKRe (7), pAKRee (2), AS+ASe (1), DE+DE (6), pDE+DE (8), jiné (14) • Tříiktové (43): AKR+AS (9), DE+AKR (8), DE+AKRe (6), pAKR+AS (3), pDE+AKR (6), AS+AS+AS (2), DE+DE+DE (5), jiné (4) 			
Sedmi- a vícslabičné (21)			
<ul style="list-style-type: none"> • Dvojiktové (5): AKRee (1), DE+ASee (1), pDE+DE (1), jiné (5) • Tříiktové (12): DE+AKR (1), pDE+AKR (2), pDE+AKRe (1), DE+DE+DE (3), jiné (5) • Čtyřiktové (4): DE+DE+AKR (2), DE+DE+AKRe (1), DE+AKR+ASe (1) • 			
Kóla			
Počet segmentů: jeden (411), dva (739), tři (328), čtyři (41), pět (8), šest (1)			
Tvořena jedním sledem (TYP A) (249): AKR (94), AS (75), DE (73), lichá (7)			
Tvořena dvěma a více sledy (1279)			
<ul style="list-style-type: none"> • Bez sousedství arzí (TYP B) (912): AKR (599), více DE (219), více AS (51), jiné (43) • Sousedství arzí (TYP C) (243): AS+AKR (55), více AKR (50), AKR+DE (47), lichá+AKR (27), AS+DE (25), lichá+DE (10), AKR+lichá (5), jiné (24) • Atonická slabika mezi dvěma arzemi (TYP D) (124): AKR+DE (46), více AKR (26), AS+DE (22), AS+AKR (19), AS+lichá (2), lichá+DE (2), jiné (7) 			